

กิม กัง เกง

* ฮวบ อ้วง บื้อ เสี่ยง จุง

法王無上尊

พระราชแห่งธรรม ยอดเยี่ยมสูงส่ง ไร้ที่เปรียบได้ ตรัสภาพไร สิ่งกีดขวาง

ซา ไก่ บื้อ ล้ง ผิก

三界無倫匹

• เทียน เลิน จื่อ เต้า ซื่อ

天人之導師

ฟ้า มนุษย์ คือ ปฐมจารย์

ซื่อ เซง จื่อ ซื่อ พุ

四生之慈父

จตุรเกิด คือ กตัญญูต่อบุพการี

• ง่อ กิม ลิว กุย อี้

我今受皈依

ข้าพเจ้า ขอน้อม มาปฏิบัติ

เลง หมิก ซำ คี เจียบ

能滅三祈業

ด้วยสติปัญญา ให้กรรม ๓ ภาพ ดับสูญ

• เซง เอี้ยง หยก จ้ง ถ่าง

稱揚若讚歎

ดุษฎีคำกล่าวขาน

เอก เกียบ มก เลง จิง

億劫莫能盡

แสนกัลป์ ไม่สามารถจำกัดขอบเขต

• กิม กัง เกง คี เซง

金剛經啟請

เฮียง จ้ง (คำกล่าวบูชาถวายรูปเทียน)

香 讚

* โลว เฮียง จ้ง อี

ฝับ ไก มง เฮิน

爐 香 乍 爇,

法 界 蒙 熏,

สุคนธาของหอม ใน กระจกเผาร้อน, ส่งกลิ่น สรรกัหอมหวานไปทั่ว ธรรมชาติ,

• จู ฟุ ไฮ ฮุย เลิด เปา บัญ

ชุย ชี กิจ เขียง ยง

諸 佛 海 會 悉 遙 聞,

隨 處 結 祥 雲,

ให้บรรดา คณะสมาคมของพระพุทธเจ้าทั้งปวง ได้รับรู้, ยังให้ ทุกสถาน ปกคลุมด้วย สิริเมฆ,

• เชน อี ฟัง เฮิน

จู ฟุ เฮียน ชวน เชน

誠 意 方 殷,

諸 佛 現 全 身,

ให้จิตศรัทธาพัฒนาขึ้น, ให้พระพุทธองค์ทรงปรากฏ พระวรกาย,

• นำ มอ เฮียง ยง ไก ผู่ ลัก มอ ฮอ ลัก

(3 จบ)

南 無 香 雲 蓋 菩 薩 摩 訶 薩,

(三稱)

ขอนอบน้อมแด่ พระพุทธะ พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ ผู้อยู่ใต้ร่มฉัตรแห่งควันหอมนี้ทุกๆพระองค์,

• นำ มอ ปุ่น ชือ เสก เกีย เมา นี ฟุ

(3 จบ)

南 無 本 師 釋 迦 牟 尼 佛

(三稱)

ขอนอบน้อมแด่ พระบรมศาสดาศากย牟尼เจ้า

เจง เคำ เจียบ เจง จัน

淨口業真言

- ชิว ลี ชิว ลี มอ ฮอ ชิว ลี ชิว ชิว ลี ลัก พอ ฮอ
修唎 修唎 摩訶修唎 修 修 唎 薩婆訶

เจง ชำ เจียบ เจง จัน

淨意業真言

- จัน ชอ วาว พอ วาว สุด ทอ ชอ วาว ตะ มอ ชอ วาว พอ วาว สุด ตู กำ
唵 娑 嚩 婆 嚩 秫 馱 娑 嚩 達 摩 娑 嚩 婆 娑 嚩 秫 憾

อัง โทว ดี เจง จัน

安土地真言

- นำ มอ ชำ มุน ตอ หมก ทอ นำ จัน ตู ลู ตู ลู ดี นี ชอ พอ ฮอ
南無三滿哆 沒馱喃 唵 度嚕度嚕 地尾薩婆訶

โพว กง เอียง เจง จัน

普供養真言

- จัน แห่ แห่ ลัน ชำ พอ วาว ฟา ยื่อ ลา ฮง
唵 誒 誒 曩 三 婆 嚩 伐日囉 斛

ឧង ឆេង បា កិម ក័ង

奉請八金剛

- | | |
|---|---------------------------------------|
| ● ឧង ឆេង ឆេ ឌី ទៃ កិម ក័ង
奉請青除災金剛 | ឧង ឆេង ដោ ពក កិម ក័ង
奉請辟毒金剛 |
| ● ឧង ឆេង វ៉ុង ឡុយ គិវ កិម ក័ង
奉請黃隨求金剛 | ឧង ឆេង ប៉ក ទេង ឡុយ កិម ក័ង
奉請白淨水金剛 |
| ● ឧង ឆេង ឆើយក ឆេង ផ្លៃ កិម ក័ង
奉請赤聲火金剛 | ឧង ឆេង តិណ ឌី ទៃ កិម ក័ង
奉請定持災金剛 |
| ● ឧង ឆេង ឌី ឆើយង កិម ក័ង
奉請紫賢金剛 | ឧង ឆេង តៃ ឆ័ន កិម ក័ង
奉請大神金剛 |

ឧង ឆេង ស៊ី ផ្លុំ ស័ក

奉請四菩薩

- | | |
|---|---|
| ● ឧង ឆេង កិម ក័ង ឡក ផ្លុំ ស័ក
奉請金剛眷菩薩 | ឧង ឆេង កិម ក័ង សក ផ្លុំ ស័ក
奉請金剛索菩薩 |
| ● ឧង ឆេង កិម ក័ង ខ័យ ផ្លុំ ស័ក
奉請金剛愛菩薩 | ឧង ឆេង កិម ក័ង ទ័យ ផ្លុំ ស័ក
奉請金剛語菩薩 |

ปัต หงว บั๊ (คำตั้งสวดมนต์)

發 願 文

• ไก เซา ซำ ไก่ จุน
稽 首 三 界 尊

• งอ กิม พัด ฮง ยง
我 今 發 宏 願

• เชียง เปา ซื่อ ตง เอ็น
上 報 四 重 恩

• หยก เยา เกียน บุน แจ
若 有 見 聞 者

• จิน ซื่อ อี เปา เซง
盡 此 一 報 身

กุก เมง สิบ ฟัง ฟุ
皈 命 十 方 佛

ชี ซื่อ กิม กัง เกง
持 此 金 剛 經

ฮา จี ซำ ทู ดู
下 濟 三 塗 苦

เสก พัด ผู่ ที่ ชิม
悉 發 菩 提 心

ทง เซง เกก ลก กัก
同 生 極 樂 國

อุณฺ ฆอ ชัวม

云 何 梵

- อุณฺ ฆอ เตก เข็ยง เชา
云 何 得 長 壽

กิม กัณฺ ปรุ ก ไฟ เชง
金 剛 不 壞 身
- ฟุ ก อี ฆอ ยิน ยง
復 以 何 因 緣

เตก ไต เก็ยง กู ลัก
得 大 堅 固 力
- อุณฺ ฆอ อี ชือ เกง
云 何 於 此 經

กิว เกง เตา ปี ไง
究 竟 到 彼 岸
- ยง ฟุ ไค มุย มิก
願 佛 開 微 密

กวง ไว จง เชง ส่วย
廣 為 眾 生 說
- นำ มอ ปุณฺ ชือ เสก เกีย เมา นี ฟุ
南 無 本 師 釋 迦 牟 尼 佛

(3 จบ)
(三稱)

โค เกง กี่ (คาถา บทแรก)

開經偈

- บู เชียง ชิม ชิม มุย เมียว ผั๊บ ปา เชียน วัน กิบ นั้น เจา จี
 無 上 甚 深 微 妙 法 , 百 千 萬 劫 難 遭 遇。
 ธรรมจักรุ อันลึกซึ้ง ร้อยพันหมื่นกัลป์ ก็ยากยิ่งที่จบ
- งอ กิม เกียมม บุน เต็ก เซา ชี ยง ไก อยู่ ไล จิน ลิก จี
 我 今 見 聞 得 受 持 , 願 解 如 來 真 實 義。
 บัดนี้ข้าพเจ้า(พระมัญชุศรีโพธิสัตว์) ก็ได้มาสดับรับฟัง จะขอปฏิบัติตามพุทธวจนะของพระพุทธองค์
- นำ มอ คี ยง ฮุย เชียง ฟุ ผู่ ลัก (3 จบ)
 南 無 祇 園 會 上 佛 菩 薩 (三稱)
- กิม กัง ปอ แย ปอ ลอ มิก เกง
 金 剛 般 若 波 羅 蜜 經
 วัชรปรัชญาปารมิตาสูต

ฝัป ฮุย ยิน เยา ฟุน ตี อี

法會因由分第一

- อยู่ ชื่อ งอ บุน, อี ชื่อ ฟุ ใจ แซ ไว กัก, คี ชู กิบ ภู ตก ยง,
如是我聞, 一時, 佛在舍衛國 祇樹給孤獨園,
ข้าพเจ้าได้สดับมาแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาค ประทับอยู่ ณ เชตวนารามวิหาร ของท่าน
อนาถบิณฑิกเศรษฐี แขวงเมือง สāvattī
- อี ตา ปี คิว จง, เซียน ยื่อ ปัก อุ ลิบ เลิน กี อื่อ ชื่อ ชื่อ จุน เสก ชื่อ
與大比丘衆 千二百五十人俱。爾時, 世尊食時,
พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ 1250 รูป ก็ โดยสมัยนั้นแล เป็นกาลแห่งภัตต์ พระผู้มีพระภาค
- ตู อี ซี ปอ หยิบ แซ ไว ไต แซง คัก เสก อี คี แซง จง ชื่อ ดี คัก อี
著衣持鉢, 入舍衛大城乞食。於其城中, 次第乞已,
ทรงครองจีวรทรงบาตร เสด็จจาริกไปบิณฑบาตร ในนครสāvattīโดยลำดับ ครั้นแล้วเสด็จกลับ
- พัน จี ปุน ซี พัน เสก จัก ชิว อี ปอ โซย จก อี ฟุ ซอ ยื่อ ซอ
還至本處。飯食訖, 收衣鉢, 洗足已, 敷座而坐。
มายัง เชตวนาราม ทรงกระทำภัตติกเสร็จ เก็บบาตรขึ้น ชำระพระบาท ประทับนั่งสมาธิบัลลังก์

เซียง เฮียง คี แซง ฟุน ตี อื่อ

善現起請分第二

- ชื่อ เจียง เลา ชู ฝู ที ใจ ไต จง ตง เจียก ชง ซอ คี เฟียน ทัง เยา เกียง
時, 長老須菩提在大衆中 即從座起, 偏袒右肩,
ครั้นนั้นแล พระสุกตผู้มีอายุ ได้ลุกขึ้นท่ามกลางประชุมสงฆ์ ทำจีวรเฉียงป่าด้วยการลดไหล่ขวา

- เยา เฌก ตู ดี ฮั๊บ เจียง เกวียง เกง ยื่อ บัด ฟุ ยง
右膝着地，合掌恭敬 而白佛言：
แล้วคุกเข่าลงสู่พื้น ประคองอัญชลีมายัง พระผู้มีพระภาค พลังกราบทูลถามขึ้นว่า
- ฮี เยา ฮือ จุน ยู ไล เขียง ฟุ นิม จู ผู่ ลัก เขียง ฟุ จก จู ผู่ ลัก
“希有！世尊！如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。
สุ “หาได้ยากนักหนา ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ที่พระตถาคตทรงคอยระลึก ในการตามคุ้มครอง และ
อบรมสั่งสอนปวงพระโพธิสัตว์อย่างยิ่ง
- ฮือ จุน เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน พัด ฮอ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที่ ชิม
世尊！善男子、善女人，發阿耨多羅三藐三菩提心，
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ กุลบุตร หรือ กุลธิดาใดๆ ผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- อุณ ฮอ ยิน จู อุณ ฮอ กัง ฟุก คี ชิม
云何應住，云何降伏其心？”
ควรจักปฏิบัติตั้งจิตของตนโดยสถานใด ควรจักควบคุมบำราบจิตของตน อย่างไรหนอ พระเจ้าข้า ?
- ฟุ ยง เขียง ใจ์ เขียง ใจ์ ชู ผู่ ที่ ยู นี ฮอ ส่วย
佛言：“善哉，善哉。須菩提！如汝所說，
พ “ สารุ สารุ สุกฺคิตี เป็นความจริงดุจเธอกว่า
- ยู ไล เขียง ฟุ นิม จู ผู่ ลัก เขียง ฟุ จก จู ผู่ ลัก นี กิม ดี เทง
如来善护念诸菩萨，善付嘱诸菩萨。汝今諦聽！
ตถาคตย่อมตามระลึกในการคุ้มครอง และอบรมสั่งสอนปวงพระโพธิสัตว์เป็นอย่างดี เธอจงตั้งใจฟัง!
- ตง ไว นี ซวย เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน พับ ฮอ เนา ตอ ลอ
當為汝說：善男子、善女人，發阿耨多羅
เราจะแสดงแก่เธอ : กุลบุตร หรือ กุลธิดาใดๆ ผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อ

- ชำ เมียว ชำ ฝู ที่ ชิม ยิน ยู ชือ จู ยู ชือ กัง ฟุก คี ชิม
三藐三菩提心，應如是住，如是降伏其心。”
พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ ควรจักปฏิบัติตั้งจิตของตนอย่างนี้ ควรจักควบคุมบำราบจิตของตนอย่างนี้”
- ไวยัน ชือ จุน ยง หลก ออน บุน
“唯然，世尊！願樂欲聞。”
สุ “อย่างนั้น พระสุคต ข้าพระองค์มีความปลาบปลื้มยินดี ใฝ่คอยสดับอยู่ ”

ไต่ เสง จิน จง ฟุน ตี ชำ 大乘 正宗 分 第三

- ฟุ เกา ชู ฝู ที่ จู ฝู ลัก มอ ฮอ ลัก ยิน ยู ชือ กัง ฟุก คี ชิม
佛告須菩提：“諸菩薩摩訶薩 應如是 降伏其心！
พ “ ดูก่อน สุภติ ปวงพระโพธิสัตว์ มหาสัตว์ ควรจะควบคุมบำราบจิตของตน อย่างนี้ว่า
- ซอ เยา อี ไช จง เซง จือ ลุย หยก หนึ่ง เซง หยก หอ เซง หยก ชิม เซง
所有一切衆生之類：若卵生、若胎生、若濕生、
สรรพสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นเหล่าใดๆ คือ จักเป็นกำเนิด อันตะชะ ชลาพุชะ สัตว์เสทชะ
- หยก ฟา เซง หยก เยา เช็ก หยก บู เช็ก หยก เยา เชียง หยก บู เชียง
若化生；若有色、若無色；若有想、若無想、
หรือ อุปปาติกะ ก็ดี หรือ จักมีรูปก็ดี ไม่มีรูปก็ดี มีสัญญา หรือ ไม่มีสัญญาก็ดี
- หยก ฟุย เยา เชียง หยก ฟุย บู เชียง งอ ไก เลง หยิบ บู อี นิม พัน
若非有想 若非無想，我皆令入 無餘涅槃
มีสัญญาก็มิใช่ ไม่มีสัญญาก็มิใช่ เราจักโปรดสัตว์ทั้งหลาย ดังกล่าวนี้นี้ ให้บรรลุ

• ยื่อ มิก ตู จื่อ ยู ชื่อ มิก ตู บฺ เลียง บฺ เขี้ยว บฺ เปียน จง เซง ลิด บฺ จง เซง
而滅度之。如是滅度無量無數無邊衆生，實無衆生
สำเร็จแก่ อนุภาติเสสนิพพานธาตุ ด้วยประการฉะนี้ แต่โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีสัตว์ใดๆ

• เต็ก มิก ตู เจ ฮอ อี้ กู ชฺ ฝู่ ที หยก ฝู่ ลัก เยาง งอ เขียง
得滅度者 何以故？須菩提！若菩薩有我相、
เป็นผู้บรรลุสำเร็จเลย เพราะเหตุดังฤา? สุกฺฤติ! ถ้าพระโพธิสัตว์ยังมีความยึดถือใน อาตมะลักษณะ

• เลิน เขียง จง เซง เขียง ชิว เจ เขียง เจียก ฟุย ฝู่ ลัก
人相、衆生相、壽者相，即非菩薩。”
ในบุคคลลักษณะ ในสัตว์ลักษณะ ในชีวะลักษณะไซ้ไร นั้นหาชื่อว่าเป็น พระโพธิสัตว์ไม่

เมียว ฮัง มอ จู ฟุน ดี ลือ

妙行無住分第四

• ฟุก ชื่อ ชฺ ฝู่ ที ฝู่ ลัก อี้ ฟับ ยิน บฺ ซอ จู ฮัง อี้ ปู ชี
“復次，須菩提！菩薩於法，應無所住，行於布施，
“อนึ่ง สุกฺฤติ ในการบำเพ็ญทานบารมี พระโพธิสัตว์จักต้องไม่ยึดติดอยู่ใน ธรรม กล่าวคือ

• ซอ อุย ปุก จู เสก ปู ชี ปุก จู เข็ง เฮียง บี จก ฟับ ปู ชี
所謂不住色布施，不住聲香味觸法布施。
จักบำเพ็ญทานด้วยความ ไม่ยึดถือผูกพันใน รูป เสียง กลิ่น,รส สัมผัส และธรรมารมณ์

• ชฺ ฝู่ ที ฝู่ ลัก ยิน ยู ชื่อ ปู ชี ปุก จู อี้ เขียง ฮอ อี้ กู
須菩提！菩薩應如是布施，不住於相。何以故？
ดูก่อน สุกฺฤติ ! พระโพธิสัตว์พึงบำเพ็ญทานด้วยความ ไม่ยึดถือผูกพัน เพราะเหตุดังฤา?

- หยก ผู้ ลัก ปุ ก จู เขียง ปู ชี คี ฟุก เตก ปุ ก คอ ชื้อ เลียน

若菩薩不住相布施，其福德不可思量。

ในการบำเพ็ญทานย่อมมีบุญกุศล อันจะคิดประมาณมิได้เลย

- ชู ผู้ ที่ อี อี อุ น ฮอ ตง พัง ฮี คง คอ ชื้อ เลียน โฮว

須菩提！於意云何？東方虛空可思量不？”

สุภูติ! เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน? อากาศเบื้องทิศตะวันออก จักคิดคำนวณประมาณได้อยู่ฤาหนอ

- ปุ ก เย ชื้อ จุน

“不也，世尊！”

สุ “หาไม่ได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค”

- ชู ผู้ ที่ นำ ชี ปัก พัง ชื้อ ยุย เขียง ฮา ฮี คง คอ ชื้อ เลียน โฮว

“須菩提！南西北方 四维 上下 虛空可思量不？”

พ “ดูก่อน สุภูติ ถ้าเช่นนั้น อากาศเบื้องทิศใต้, ทิศตต., ทิศเหนือ, ทิศตอ./น., ทิศตอ./ต, ทิศตต./น., ทิศตต./ต. ตลอดจนอากาศเบื้องบน และเบื้องล่าง จักพึงคิดคำนวณประมาณ ได้อยู่ฤาหนอ ?

- ปุ ก เย ชื้อ จุน

“不也，世尊！”

สุ “หาไม่ได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค”

- ชู ผู้ ที่ ผู้ ลัก บู จู เขียง ปู ชี ฟุก เตก เอีย ฟุก ยู ชื้อ

“須菩提！菩薩無住相布施，福德亦復如是

พ “ดูก่อน สุภูติ พระโพธิสัตว์ เป็นผู้ไม่มีความยึดถือผูกพันในการบำเพ็ญทาน ย่อมมีบุญกุศล

- ปุ ก คอ ชื้อ เลียน ชู ผู้ ที่ ผู้ ลัก ดัน ยิน ยู ซอ เกียว จู

不可思量。須菩提！菩薩但應如所教住。”

อันไม่พึงคิด คำนวณประมาณได้ด้วยกัน สุภูติ พระโพธิสัตว์ พึงปฏิบัติตามคำสอนอย่างนี้แล”

ยู ลี ลิด เกียน ฟุน ดี อุ
如理實見分第五

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ คอ อี เซง เซียง เกียน ยู ไล โฮว
“須菩提！於意云何？可以身相 見如來不？”
พ “ดูก่อน สุกุมฺตี เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน? พระตถาคตนั้นพึงจักเห็นได้ด้วยรูปลักษณะธำหนะ?”
- ปุก เย ชือ จุน ปุก คอ อี เซง เซียง เตก เกียน ยู ไล
“不也，世尊！不可以身相得見如來。
สุ “หา มิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ! พระตถาคตเจ้า มีอาจจักเห็นได้ด้วย รูปลักษณะเลย
- ฮอ อี กู ยู ไล ฮอ ส่วย เซง เซียง เจียก ฟุก เซง เซียง
何以故？如來所說身相，即非身相。”
ข้อนั้นเพราะเหตุใด? ก็เพราะว่า พระตถาคตเจ้า ตรัสแล้วว่า รูปลักษณะนั้น โดยความจริงแล้ว มิได้ มี สภาวะรูปลักษณะอยู่เลย”
- ฟุ เกา ชู ผู่ ที ฟัม ฮอ เยา เซียง ไก ชือ ฮี มวง
佛告須菩提：“凡所有相，皆是虛妄。
พ “ดูก่อน สุกุมฺตี สิ่งที่มีลักษณะทั้งปวง ย่อมเป็นมายา
- หยก เกียน จู เซียง ฟุย เซียง เจียก เกียน ยู ไล
若見諸相 非相，即見如來。”
ถ้าสามารถเห็นแจ้งว่า รูปลักษณะทั้งปวงโดยความจริงแล้ว ไม่มีสภาวะแห่งรูปลักษณะ ก็ย่อมเห็นตถาคตได้”

จิน ชิน ฮี เยา ฟุน ตี ลีว
正信希有 分第六

- ชู ผู่ ที ปัก ฟุ ยง ชื่อ จุน ปอ เยา จง เซง
須菩提白佛言：“世尊！頗有衆生，
พระสุภูติ กราบทูล พระตถาคตเจ้า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ยังจักมีสัตว์ใด
- เตก บุน ยู ชื่อ ยง ส่วย เจียง กู เซง ลิด ชิง ปุก
得聞如是言說章句，生實信不？”
ที่ได้สดับพระธรรมบรรยาย ฉะนี้แล้วแลบังเกิด ศรัทธา อันแท้จริงขึ้นหรือหนอ ?”
- ฟุ เกา ชู ผู่ ที หยก จก ชื่อ ส่วย ยู ไล่ มิก เฮา เฮา อุ ปัก ชุย
佛告須菩提：“莫作是說。如來滅後，後五百歲，
พ “อย่ากล่าวอย่างนั้นซิ สุภูติ เมื่อตถาคต ดับขันธปรินิพานไปแล้ว 500 ปี หากมีบุคคลผู้ถือศีล
- เยา ฮี ไก ชิว ฟุก แจ ฮี ชื่อ เจียง กู แหน เซง ชิน ชิม ฮี ชื่อ ไว ลิด
有持戒修福者，於此章句能生信心，以此為實，
บำเพ็ญกุศลมา บังเกิดศรัทธาอันแท้จริงในพระธรรมบรรยายนี้ แลเขาจักถือว่า นั้นเป็นความจริงไซ้
- ตง จื่อ ชื่อ เลิน ปุก ฮี ฮี ฟุ ฮื่อ ฟุก ซ่า ชื่อ อุ ฟุ ยื่อ จง เซียง เกิน
當知是人 不於一佛 二佛 三四 五佛而種 善根，
เธอพึงระลึกไว้เถอะว่า บุคคลนั้นหาได้ปลูกฝังกุศลมูลเพียงในพระพุทธเจ้า 1,2,3,4,5 พระองค์ ไม่
- ฮี ฮี บุน เลียน เซียน วัน ฟุ ซอ จง จู เซียง เกิน บุน ชื่อ เจียง กู
已於無量 千萬佛所種諸善根，聞是章句，
แต่เขาได้ปลูกฝัง ในพระพุทธเจ้า นับด้วยพัน, หมื่น เป็นอนันต์ จักนับประมาณพระองค์ มิได้
บุคคลใดได้สดับพระธรรมบรรยายนี้

- ไน จี อี นิม เชนง เจง ชิน แจ ชู ผู่ ที ยู ไล เลิด จื่อ เลิด เกียน
乃至一念 生淨信者，須菩提！如來悉知 悉見，
บังเกิดจิตศรัทธาอันบริสุทธิ์ แม้เพียงชั่วขณะเดียว สุกฺกติ ตถาคตย่อมรู้ อยู่ ย่อมเห็นอยู่ในเขาเหล่านั้น
- ชื่อ จู จง เชนง เตก ยู ชื่อ บู เลียน ฟุก เต็ก ฮอ อี กู
是諸衆生 得如是無量福德。何以故？
สัตว์ทั้งหลายนี้ ได้บรรลุนุญกุล อันจักประมาณมิได้เลย ชื่อนั้นเพราะเหตุดังฤา
- ชื่อ จู จง เชนง บู ฟุก งอ เขียง เลิน เขียง จง เชนง เขียง ชิว แจ เขียง
是諸衆生 無復我相、人相、衆生相、壽者相；
เพราะสรรพเหล่านั้นย่อมจักไม่มีอาตมะลักษณะ ปุคคะลักษณะ สัตว์ลักษณะ ชีวะลักษณะ
- บู ผับ เขียง หยิด บู ฟุย ผูป เขียง ฮอ อี กู ชื่อ จู จง เชนง
無法相，亦無非法相。何以故？是諸衆生
ไม่มีธรรมลักษณะ หรืออธรรมลักษณะ ด้วยเหตุเป็นไฉน? ด้วยเหตุสรรพสัตว์เหล่านั้น
- หยก ชิม ชู เขียง เจียก ไว ตู งอ เลิน จง เชนง ชิว แจ
若心取相，則為著我人衆生壽者。
ถ้ายังมีจิตยึดถือผูกพันใน ลักษณะ ก็ชื่อยังมีความยึดถือใน อาตมะ ปุคคะ สัตวะ และชีวะ
- หยก ชู ผับ เขียง เจียก ตู งอ เลิน จง เชนง ชิว แจ ฮอ อี กู
若取法相，即著我人衆生壽者。何以故？
หากยังมีความยึดถือใน ธรรมลักษณะ ก็ชื่อยังมีความยึดถือในอาตมะ ปุคคะ สัตวะ และชีวะ
ชื่อนั้นเพราะเหตุดังฤา ?
- หยก ชู ฟุย ผับ เขียง เจียก ตู งอ เลิน จง เชนง ชิว แจ
若取非法相，即著我人衆生壽者，
หรือหากยึดถือใน อธรรมลักษณะ ก็ชื่อยังมีความยึดถือในอาตมะ ปุคคะ สัตวะ และชีวะ ดุจกัน

- ชื้อ กุ ปุก ยิน ชู ผับ ปุก ยิน ชู พุย ผับ อี ชื้อ จี กุ
是故不應取法，不應取非法。以是義故，
เพราะเหตุฉะนั้นแล จึงไม่ควรยึดถือใน ธรรม และ ไม่ควรยึดถือในอธรรม นี่คือเหตุผลที่
- ยู ไล เขียง ส่วย นี ตัง ปี คิว จื้อ งอ ส่วย ผับ
如來常說：‘汝等比丘，知我說法，
ตถาคตพร่ำสอนอยู่เสมอว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายพึงกำหนดรู้ว่า ธรรมะที่เราแสดง
- ยู ผา ยู แจ ผับ เขียง ยิน แซ ฮอ ควน พุย ผับ
如筏喻者；法尚應舍，何況非法。’ ”
มีอุปมาดังผู้อาศัยฟองแพ แม้แต่ธรรมก็ยังต้องละเสีย จักกล่าวไปใยในอธรรมเล่า”¹

บุ เตก บุ ส่วย ฟุน ดี ซี
無得無說分第七

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที เย
“須菩提！於意云何？如來得阿耨多羅三藐三菩提耶？
“สุภูติเอ๋ย เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตได้บรรลุ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณฤ ?
- ยู ไล เยา ซอ ส่วย ผับ เย ชู ผู่ ที ยง ยู งอ ไก พุ ซอ ส่วย จี
如來有所說法耶？”須菩提言：“如我解佛所說義，
ตถาคตได้แสดงพระธรรมเทศนาอยู่ฤา？”สุภูติตอบ“ข้าแต่พระผู้มีพระภาคความเข้าใจของข้าพระองค์
- บุ เยา ดิน ผับ เมง ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
無有定法 名阿耨多羅三藐三菩提，
ในธรรมอรรถอันพระสุตได้ตรัสไว้ ก็ไม่มีสภาวะใดแน่นอนที่เรียกว่าพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ

- เย บู เยา ติน ฝับ ยู โล คอ ส่วย ฮอ อี ญ ยู โล ซอ ส่วย ฝับ
亦無有定法，如來可說。何以故？如來所說法，
และก็ไม่มี สภาวะธรรมแน่นอนอันใดซึ่งพระองค์แสดง ช้อนั้นเพราะเหตุไฉน เพราะว่าธรรมซึ่ง พระ
ผู้มีพระภาคตรัสทั้งหมด
- ไก ปุก คอ ชู ปุก คอ ส่วย ฟุย ฝับ ฟุย ฟุย ฝับ ซอ อี แจ ฮอ
皆不可取、不可說、非法、非非法。所以者何？
ไม่ควรยึดถือ ไม่ควรกล่าว ไม่ใช่ธรรม และ ไม่ใช่อธรรม ทั้งนี้ด้วยเหตุอันใด
- อี ไช เขียน เซง ไก อี ญ ไว ฝับ ยื่อ เยา ซา เปียก
一切賢聖，皆以無為法而有差別。”
ด้วยเหตุว่า พระอริยบุคคลทั้งหลาย อาศัย อสังขตธรรมนี้แล้ว จึงมีความแตกต่างกัน” ²

อี ฝับ ชู เซง ฟุน ดี ปา
依法出生分第八

- ชู ฝู่ ที อี อี อนุ ฮอ
“須菩提！ 於意云何？
พ “ ดูก่อน สุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ?
- หยก เลิน มุน ซำ เขียน ไต เขียน ซื่อ ไก ซี้ เปา อี ยง ฟู ซี้
若人滿三千大千世界七寶以用布施，
ถ้ามีบุคคลใดบำเพ็ญทานบริจาคด้วย สัปตรัตนะ อันเต็มเปี่ยมทั่ว มหาตริสหัสโลกธาตุ
- ซื่อ เลิน ซอ เต็ก ฟุก เต็ก เลง ไว ตอ โฮว
是人所得福德，寧為多不？ ”
บุคคลนั้นจักได้ส่วยบุญกุศลอันมากมายกระนั้นฤาหนอ ? ”

- ชู ฝู ที่ ยง ชิม ตอ ชือ จุน ฮอ อี ญ ชือ ฟุก เต็ก เจียก
須菩提言：“甚多，世尊！何以故？是福德即
สฤติ กล่าว “มากมายนั้นแล้วพระเจ้าข้า ชื่อนั้นเพราะเหตุใด ? เพราะว่าบุญกุศลนั้น
- ฟุย ฟุก เตก เซง ชือ ญ ยู ไล่ ส่วย ฟุก เต็ก ตอ
非福德性，是故如来說福德多。”
โดยจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะอันใดที่เป็นกุศล ฉะนั้นพระตถาคตเจ้าจึงตรัสว่าได้บุญกุศลมากมาย”³
- หยก ฟุก เยา เลิน อี ชือ เกง จง เซา ซี ไน จี ชือ ญ กี้ ตัน
“若復有人，於此經中受持，乃至四句偈等，
พ “ถ้ามีบุคคลได้อาศัยปฏิบัติตามพระสูตรนี้ แม้ที่สุดเพียงคาถา 4 บาท และประกาศสั่งสอนแก่ผู้อื่น
- ไว ทา เลิน ส่วย คี ฟุก เซง ปี ฮอ อี ญ ชู ฝู ที่
為他人說，其福勝彼。何以故？須菩提！
บุญกุศลของผู้นั้น จักไต่พารยิ่งกว่า ผู้ทำทานด้วย สัตตรัตนะ ชื่อนั้นเพราะเหตุดังธา สฤติ
- อี ไช จู ฟู กิบ จู ฟู ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู ที่ ฝับ
一切諸佛，及諸佛阿耨多羅三藐三菩提法，
พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ตลอดจนพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิธรรมทั้งปวง ล้วนมีกำเนิดจากพระสูตรนี้
- ไก ชง ชือ เกง ชู ชู ฝู ที่ ซอ อุย ฟู ฝับ แจ เจียก ฟุย ฟู ฝับ
皆從此經出。須菩提！所謂佛法者，即非佛法。”
สฤติเออย สิ่งที่เราเรียกว่า พระพุทธธรรมนั้น โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีสภาวะ พระพุทธธรรมนั้นเลย”

อี เชียง บู เชียง ฟุน ดี กิว
一 相 無 相 分 第 九

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ
“須菩提！ 於意云何？
“ดูก่อน สุกุมฺตี เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน
- ชู ทอ ฮัง แนน จก ชือ นิม งอ เต็ก ชู ทอ ฮัง กัว โฮว
須陀洹 能作是念：‘我得須陀洹果’不？”
พระโสดาบัน จักสามารถนมสึการว่า เราได้บรรลุโสดาปัตติผลฤา ?
- ชู ผู่ ที ยง ปุก เย ชือ จุน ฮอ อี กู
須菩提言：“不也，世尊！何以故？
สุกุมฺตี กล่าว “หามิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนั้นเพราะเหตุใด
- ชู ทอ ฮัง เมง ไว หยิบ ลิว ยื่อ บู ซอ หยิบ
須陀洹名 為入流，而無所入，
เพราะว่าพระโสดาบัน บุคคลนั้นชื่อว่าเป็น ผู้เข้าสู่กระแส แต่โดยความจริงแล้ว
- ปุก หยิบ เสก เซง เฮียง มี จก ผับ ชือ เมง ชู ทอ ฮัง
不入色聲香味觸法，是名須陀洹。”
ก็ ไม่มีสภาวะใด ที่เข้าสู่กระแสเลย การไม่เข้าถึง รูป,เสียง,กลิ่น,รส,สัมผัส และธรรมารมณ์
เป็นสักแต่ชื่อว่า พระโสดาบัน”
- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ
“須菩提！ 於意云何？
“ดูก่อน สุกุมฺตี เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน

- ชื่อ ทอ ฮัม แนน จก ชื่อ นิม งอ เตก ชื่อ ทอ ฮัม กั้ว โฮว
 斯陀含 能作是念： ‘我得斯陀含果’ 不？ ”
 พระสกทาคามี จักสามารถ มนสิการว่า เราได้บรรลุ สกทาคามีผลฤา

- ชู ผู่ ที ยง ปุก เย ชื่อ จุน ฮอ อี กู
 須菩提言： “不也， 世尊！ 何以故？
 สุกฺขติ กล่าว “หาญได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนั้นเพราะเหตุใด

- ชื่อ ทอ ฮัม เมง อี วัง โล ยื่อ ลิด บู วัง โล ชื่อ เมง ชื่อ ทอ ฮัม
 斯陀含名一往来， 而實無往来， 是名斯陀含。”
 เพราะว่า พระสกทาคามี ชื่อว่าเป็นผู้จักเวียนกลับมา (ในกามารภพ) อีกครั้งเดียว แต่โดยความจริง
 แล้ว ก็ ไม่มีสภาวะใด เวียนกลับมาอีก เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า พระสกทาคามี”

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ
 “須菩提！ 於意云何？
 พ “ดูก่อน สุกฺขติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน

- ออ นอ ฮัม แนน จก ชื่อ นิม งอ เต็ก ออ นอ ฮัม กั้ว โฮว
 阿那含 能作是念： ‘我得阿那含果’ 不？ ”
 พระอนาคามี จักสามารถ มนสิการว่า เราได้บรรลุ อนาคามีผลฤา

- ชู ผู่ ที ยง ปุก เย ชื่อ จุน ฮอ อี กู
 須菩提言： “不也， 世尊！ 何以故？
 สุกฺขติ กล่าว “หาญได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนั้นเพราะเหตุใด

- ออ นอ ฮัม เมง ไว ปุก โล ยื่อ ลิด บู ปุก โล ชื่อ กู เมง ออ นอ ฮัม
 阿那含名 為不来， 而實無不来， 是故名阿那含。”
 เพราะว่า พระอนาคามี ชื่อว่าเป็นผู้ไม่กลับมาอีก (ในกามารภพ) แต่โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มี
 สภาวะใดที่ไม่กลับมาอีก เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า พระอนาคามี”

- ชู ฬุ ที่ อี อี อนุ ฮอ

“須菩提！ 於意云何？

พ “ดูก่อน สุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน

- ออ ลอ ฮอน แนน จก ชือ นิม งอ เตก ออ ลอ ฮอน เตา โสว
阿羅漢 能作是念，‘我得阿羅漢道’不？”
พระอรหันต์ จักสามารถ มนสิการว่า เราได้บรรลุ อรหันต์ผลฤา

- ชู ฬุ ที่ ยง ปุก เย ชือ จุน ฮอ อี ภู
須菩提言：“不也，世尊！何以故？
สุภูติ กล่าว “หามิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ชื่อนั้นเพราะเหตุใด

- ลิด บุ เยา ฝับ เมง ออ ลอ ฮอน ชือ จุน หยก ออ ลอ ฮอน จก ชือ นิม
實無有法 名阿羅漢。世尊！若阿羅漢作是念：
เพราะโดยจริงแล้วก็ไม่มีสภาวะใด ที่เรียกว่า อรหันต์ ข้าแต่พระสุคต หากพระอรหันต์พึงมนสิการว่า

- งอ เต็ก ออ ลอ ฮอน เตา เจียก ไว ตู งอ เลิน จง แซง ลีว แจ
‘我得阿羅漢道’，即為著我人衆生壽者。
เราบรรลุอรหันตมรรคอย่างนี้ไซ้รู้ ก็ชื่อว่าได้ยึดถือใน อาตมะ ปุคคละ สัตวะ ชีวะเข้าแล้ว

- ชือ จุน ฟู ส่วย งอ เตก บุ เจง ชำ มี
世尊！佛說我得無诤三昧，
ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ตรัสว่า ในหมู่ผู้บรรลุ อารัณยิกสมาธิ อันยอดเยี่ยมนั้น

- เลิน จง จุย ไว ตี อี ชือ ตี อี ลี ออย ออ ลอ ฮอน
人中最為第一，是第一離欲阿羅漢。
ได้แก่ตัวข้าพระองค์ ซึ่งเป็นพระอรหันต์ผู้ยอดเยี่ยม พ้นแล้วจาก กิเลส ราคะ

- ชื้อ จุน งอ ปุก จก ชื้อ นิม งอ ชื้อ ลี ออย ออ ลอ ฮอน

世尊! 我不作是念: ‘我是離欲阿羅漢’。

ข้าแต่พระองค์ผู้ควรบูชา ข้าพระองค์ ไม่มนสิการว่า ตัวเราได้บรรลุเป็น พระอรหันต์ผู้ยอดเยี่ยม
พ้นแล้วจาก กิเลส ราคะ

- ชื้อ จุน งอ หยก จก ชื้อ นิม งอ เต็ก ออ ลอ ฮอน เตา

世尊! 我若作是念: ‘我得阿羅漢道’,

ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ถ้าข้าพระองค์ยังมนสิการว่า ตัวเราได้บรรลุ อรหันตมรรคอย่างนี้ไซ้

- ชื้อ จุน เจก ปุก ส่วย ชู ผู่ ที ชื้อ หลก ออ ลัง นอ ฮัง แจ

世尊 則不說 須菩提 是樂阿蘭那行者!

พระสุคต จักไม่ตรัสว่า สุภูติ เป็นผู้ ยินดีใน อารัณยกปฏิบัติเลย

- อี ชู ผู่ ที ลิด บู ซอ ฮัง ยื่อ เมง ชู ผู่ ที ชื้อ หลก ออ ลัง นอ ฮัง

以須菩提 實無所行, 而名須菩提 是樂阿蘭那行。

โดยความจริงแล้ว สุภูติ มิได้ยึดถือใน ปฏิบัติเลย ฉะนั้นพระองค์จึงตรัสยกย่องว่า

“สุภูติเป็นผู้ยินดีในอารัณยกปฏิบัติ”

จ้ง จิม เจง โทว ฟุน ดี ลิบ

莊嚴淨土分第十

- ฟุ เกา ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล เจา ใจ

佛告 須菩提: “於意云何? 如來昔在

พ. “สุภูติเอ๋ย เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ณ เบื้องอดีตกาลโน้น เมื่อตถาคต (ยังเป็นพระโพธิสัตว์)

- เยียน เตง ฟุ ซอ อี ฝับ เยา ซอ เตก โฮว
然 燈 佛 所， 於 法 有 所 得 不？ ”
อยู่ในสำนักของ พระที่ปึงกรพุทธเจ้า ตถาคต ได้บรรลุธรรมอันใดฤา”
- ปุก เย ซื่อ จุน ยู โล ใจ เยียน เตง ฟุ ซอ อี ฝับ สิด บู ซอ เตก
“不 也， 世 尊！ 如 來 在 然 燈 佛 所， 於 法 實 無 所 得。”
สุ “หามิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อพระตถาคต (ยังเป็นพระโพธิสัตว์) อยู่ในสำนัก
พระที่ปึงกรพุทธเจ้า ตถาคต มิได้บรรลุธรรมใดๆเลย ⁴
- ชู ฝู ที อี อี อุน ฮอ ฝู ลัก จัง จิม ฟุ โทว โฮว
“須 菩 提！ 於 意 云 何？ 菩 薩 莊 嚴 佛 土 不？”
พ “สุภูติ เธอคิดเห็นเป็นไฉน พระโพธิสัตว์ บุคคลจักตกแต่งอสังการพระพุทธเกษตร ฤาหนอ”
- ปุก เย ซื่อ จุน ฮอ อี กู จัง จิม ฟุ โทว แจ
“不 也， 世 尊！ 何 以 故？ 莊 嚴 佛 土 者，
สุ “หามิได้ ข้าแต่พระสุคต ข้อนั้นเพราะเหตุใด เพราะเหตุว่าการตกแต่งอสังการพระพุทธเกษตรนั้น
- เจียก ฟุย จัง จิม ซื่อ เมง จัง จิม
即 非 莊 嚴， 是 名 莊 嚴。”
โดยความจริงมิได้มีสภาวะนั้น เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า กระทำตกแต่งอสังการพระพุทธเกษตรเท่านั้น”
- ซื่อ กู ชู ฝู ที จู ฝู ลัก มอ ฮอ ลัก ยิน ยู ซื่อ เซง เซง เจง ชิม
“是 故 須 菩 提！ 諸 菩 薩 摩 訶 薩 應 如 是 生 清 淨 心，
พ “เพราะฉะนั้นแล สุภูติ พระโพธิสัตว์มหาสัตว์ทั้งปวง พึงยังจิตให้ สะอาด บริสุทธิ์ โดยประการนี้
- ปุก ยิน จู เสก เซง ชิม ปุก ยิน จู เซง เฮียง มี จก ฝับ เซง ชิม
不 應 住 色 生 心， 不 應 住 聲 香 味 觸 法 生 心，
กล่าวคือ พึงยังจิต มิให้ ยึดถือผูกพันใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณ

- ยิน ฺบุ ชอ จู ยื่อ เซง คี ชิม

應無所住而生其心。

พึงยังจิต มิให้บังเกิดมีความยึดถือผูกพันในสภาวะใดๆ”

- ฐ ฺผู้ ที ปี ยู เยา เลิน เซง ยู ฐ มี ชัน วัง

須菩提！ 譬如有人，身如須彌山王，

“สุภูติ อุปมาตั้ง บุคคลผู้มีรูปกายสัณฐาน ดุจ ชุนเขาพระสุเมรุ

- อี อี อุณ ฮอ ชื่อ เซง ไว ไต โฮว

於意云何？ 是身為大不？”

เธอจักมีความคิดเห็นเป็นไฉน รูปกายแห่งบุคคลนั้น มโหฬารถาหนอแล”

- ฐ ฺผู้ ที ยง ชิม ไต ชื่อ จุน ฮอ อี ภู

須菩提言：“甚大，世尊！ 何以故？

สุภูติกล่าว “มโหฬารนักแล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนั้นเพราะเหตุใดเล่า

- ฟู ส่วย ฟูย เซง ชื่อ เมง ไต เซง

佛說非身，是名大身。”

เพราะพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสว่า รูปกายนั้นโดยความจริงแล้ว ก็ ไม่มีสภาวะ เป็นสักแต่ชื่อ เรียกว่า รูปกายอันมโหฬารเท่านั้น”

บุ ไว ฟูก เซง ฟูน ดี ลิบ อี

無為福勝分第十一

- ฐ ฺผู้ ที ยู ฮัง ฮอ จง ชอ เยา ชา เขียว ยู ชื่อ ชา ตัง ฮัง ฮอ

“須菩提！ 如恒河中 所有沙數，如是沙等恒河，

พ “ดูก่อนสุภูติ อุปมาตั้งจำนวนเมล็ดทรายในท้องคางคานที่ แลมีแม่น้ำคางคานที่เป็นอันมาก

- อี อี อุณ ขอ ชือ จู ฮัง ขอ ชา เลง ไว ตอ ไฮ
於意云何？是諸恒河 沙寧為多不？”
เธอคิดเห็นเป็นไฉน จำนวนเมล็ดทรายในท้องคางคานที่ทั้งหลาย จักนับได้ว่ามากมายอยู่ฤาหนอ”
- ชู ผู่ ที ยง ชิม ตอ ชือ จุน ตัง จู ฮัง ขอ
須菩提言：“甚多，世尊！但諸恒河
สุญติกล่าว “มากมายนักแล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เพราะคางคานที่เอง
- เขียง ตอ บู เขียว ขอ ควน คี ชา
尚多無數，何況其沙。”
ก็ยังมีปริมาณมาก จนมิอาจคำนวณได้ จักปวยกล่าวไปใย ถึงเมล็ดทรายในนทีเหล่านั้น”
- ชู ผู่ ที งอ กิม ลิต ยง เกา นี หยก เปา เขียง นำ จือ เขียง นุย เลิน
“須菩提！我今實言告汝：若有善男子、善女人，
พ “ดูก่อนสุญติ เรากล่าวกับเธอโดยแท้จริงว่า ถ้ามีกุลบุตร กุลธิดาใดๆ
- อี ซี เปา มุน ยื่อ ซอ ฮัง ขอ ชา เขียว ซำ เขียน ไต เขียน ชือ ไก
以七寶滿 爾所恒河 沙數三千大千世界，
นำสัปตรัตนะ ซึ่งมีปริมาณเต็มเปี่ยม ดุจเมล็ดทรายในคางคานที่ ท่วมหาตรีสหัสโลกธาตุ
- อี ยง ปู ซี เตก ฟุก ตอ ไฮ
以用布施，得福多不？”
มาบริจาคทาน จักได้บุญกุศลมากอยู่ฤาหนอแล”
- ชู ผู่ ที ยง ชิม ตอ ชือ จุน ฟุ เกา ชู ผู่ ที
須菩提言：“甚多，世尊！” 佛告須菩提：
สุญติกล่าว “มากมายนักแล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า” พระสัมพุทธเจ้าตรัสกับพระสุญติว่า

- หยก เขียง นำ จื่อ เขียง นยุ เลิน อี ซื่อ เกง จง ไน จี ชิว ซี ซื่อ กู กี่ ตัง
“若 善 男子、善 女 人，於 此 經 中，乃 至 受 持 四 句 偈 等，
พ “ถ้ากุลบุตร กุลธิดาใดๆ หากได้ประพจน์ปฏิบัติ ตามพระสูตรนี้ แม้จะปฏิบัติคาถาเพียง 4 บาท

- ไว ทา เลิน ส่วย ยื่อ ซื่อ ฟุก เต็ก แซง เขียน ฟุก เตก
為 他 人 說，而 此 福 德 勝 前 福 德。”
หรือประกาศแสดงแก่คนอื่นๆ ข้อนี้ย่อมจะเป็นบุญกุศลวิเศษยิ่งกว่า บุญกุศลที่กล่าวแล้วนั้นอีก”

จน จง จิน เกียว ฟุน ตี ลิบ อือ
尊 重 正 教 分 第 十 二

- ฟุก ซื่อ ชุ ผู่ ที ชุย ส่วย ซื่อ เกง ไน จี ซื่อ กู กี่ ตัง
“復 次，須 菩 提！隨 說 是 經，乃 至 四 句 偈 等，
อนึ่ง สุกฺกติ ณ สถานที่ใด มีผู้ได้ประกาศแสดงพระสูตรนี้ แม้ ที่สุดเพียงคาถา 4 บาท

- ตง จื่อ ซื่อ ชุ อี ไช ซื่อ กัง เทียน เลิน ออ ชิว ลอ
當 知 此 處，一 切 世 間、天 人、阿 修 羅，
เธอพึงระลึกไว้เถอะว่า ณ สถานที่(ประกาศแสดง)นั้น ทวยเทพ มนุษย์ และอสูรในโลกทั้งหลาย

- ไก ยิน กง เอียง ยู ฟุ ตับ เมียว ฮอ ควน เยา เลิน จิน แนน เซา ซี ถุก ชง
皆 應 供 養，如 佛 塔 廟，何 況 有 人 盡 能 受 持 讀 誦。
ถึงกระทำการสักการบูชา ดุจพระพุทธรูปวิหาร จักป่วยกล่าวไปใย กับบุคคลผู้ปฏิบัติประพจน์ตาม
พระสูตรนี้ทั้งหมด ตลอดจนสามารถเจริญสาธยายได้เล่า

- ชุ ผู่ ที ตง จื่อ ซื่อ เลิน แซง เจา จุย เขียง ตี อี ซี เยา จื่อ ผับ
須 菩 提！當 知 是 人 成 就 最 上 第 一 希 有 之 法，
สุกฺกติเอย เธอพึงระลึกไว้เถอะว่า บุคคลดังกล่าวนั้นแล ได้ยังความสำเร็จแล้ว ในธรรมอันเป็นยอด
สูงสุดซึ่งหาได้ โดยยาก

- หยก ชือ เกง ดิน ชอ ใจ จือ ชู เจียก ไว เยา พุ หยก จุน จง ดี จือ
若是經典所在之處，即為有佛，若尊重弟子。”
ถ้าพระสูตรนี้ ประดิษฐานอยู่ ณ สถานที่ใด ณ สถานที่นั้น ย่อมชื่อว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ประทับอยู่ และมีพระอัครสาวก พำนักอยู่”

ยู ฝั บ ชิว ซี ฟุน ดี ลิบ ซำ
如法受持分第十三

- อือ ชือ ชู ฝู ที ปัก พู ยง
爾時，須菩提白佛言：
ก็โดยสมัยนั้นแล พระสุภูติ ได้กราบทูลถาม พระสัมพุทธเจ้า ขึ้นว่า
- ชือ จุน ตง ฮอ เมง ชือ เกง งอ ตัง อุน ฮอ ฮง ซี
“世尊！當何名此經，我等云何奉持？”
ส “ข้าแต่พระผู้ มีพระภาค พระสูตรนี้มีนามว่าอะไรพระเจ้าข้า และข้าพระองค์ทั้งหลาย
จักพึงรับปฏิบัติอย่างไร พระเจ้าข้า ? ”
- พุ เกา ชู ฝู ที ชือ เกง เมง ไว กิม กัง ปอ หยก ปอ ลอ มิก
佛告須菩提： “是經名為金剛般若波羅蜜，
พระสัมพุทธเจ้าจึงตรัสกับพระสุภูติว่า “พระสูตรนี้ชื่อว่า วัชรปรัชญาปารมิตาสูตร นี้แล
- อี ชือ เมง จือ นี ตง ฮง ซี ชอ อี แจ ฮอ ชู ฝู ที
以是名字，汝當奉持。所以者何？須菩提！
เป็นนามอันเธอพึง รับ ปฏิบัติ ชื่อนั้นเพราะเหตุดังฤา สุภูติ
- พุ ส่วย ปอ หยก ปอ ลอ มิก เจียก พุย ปอ หยก ปอ ลอ มิก
佛說般若波羅蜜，即非般若波羅蜜。
พระพุทธเจ้าตรัสว่า ปรัชญาปารมิตานั้น โดยความจริงแล้วก็ ไม่มีสภาวะแห่ง ปรัชญาปารมิตาเลย

- ชื่อ เมง ปอ หยก ปอ ลอ มิก

是名般若波羅蜜

เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า ปรัชญาปารมิตาเท่านั้น

- ชู ฝู ที่ อี อี อุน ฮอ ยู ไล เยา ซอ ส่วย ผับ ไฮ

須菩提！於意云何？如來有所說法不？”

ดุก่อนสฤติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตได้แสดงพระธรรมเทศนาอยู่ฤา”

- ชู ฝู ที่ ปัก ฟุ ยง ชื่อ จุน ยู ไล บู ซอ ส่วย

須菩提白佛言：“世尊！如來無所說。”

พระสฤติทูลตอบ “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตเจ้า มิได้แสดงพระธรรมเทศนาใดๆเลย”

- ชู ฝู ที่ อี อี อุน ฮอ

“須菩提！於意云何？”

พ “ดุก่อนสฤติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน

- ซำ เขียน ไต เขียน ชื่อ ไก ซอ เยา มุย ชิม ชื่อ ไว ตอ ไฮ

三千大千世界所有微塵是為多不？”

ประมาณใน มหาตริสหัสโลกธาตุ มีปริมาณมากอยู่ฤาหนอ”

- ชู ฝู ที่ ยง ชิม ตอ ชื่อ จุน

須菩提言：“甚多，世尊！”

สฤติกล่าว

“มากมายนักแล้ว ข้าแต่พระสฤติ”

- ชู ฝู ที่ จู มุย ชิม ยู ไล ส่วย ฟุ มุย ชิม ชื่อ เมง มุย ชิม

“須菩提！諸微塵，如來說非微塵，是名微塵。

พ “สฤติเอ๋ย ก็ประมาณเหล่านั้น ตถาคตกล่าวว่า โดยความจริงแล้ว ไม่มีสภาวะประมาณเลย

เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า ประมาณ

- ยู โล ส่วย ชื่อ ไก ฟุย ชื่อ ไก ชื่อ เมง ชื่อ ไก

如來說：世界，非世界，是名世界。

ตถาคตกล่าวว่า โลกธาตุ ก็ ไม่มีสภาวะแห่งโลกธาตุอยู่เลย เป็นสักแต่ชื่อว่า โลกธาตุเท่านั้น

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ คอ อี ซำ ลิบ อือ เขียง เกียน ยู โล โสว

須菩提！於意云何？可以三十二相見如來不？”

ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน จักถึงเห็นตถาคตได้ใน มหาปริสสลักษณะ 32 ประการหนอ”

- ปุก เย ชื่อ จุน ปุก คอ อี ซำ ลิบ อือ เขียง เต็ก เกียน ยู โล

“不也，世尊！不可以三十二相得見如來

ส “หามิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค จักเห็นพระตถาคตเจ้าโดยมหาปริสสลักษณะ 32 ประการ มิได้เลย

- ฮอ อี กู ยู โล ส่วย ซำ ลิบ อือ เขียง

何以故？如來說：三十二相，

ข้อนั้นเพราะเหตุใด เพราะว่า พระตถาคตเจ้าตรัสว่า ลักษณะ 32 ประการนั้น

- เจียก ชื่อ ฟุย เขียง ชื่อ เมง ซำ ลิบ อือ เขียง

即是非相，是名三十二相。”

โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีสภาวะแห่งลักษณะนั้น เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า ลักษณะ 32 ประการเท่านั้น”

- ชู ผู่ ที หยก เปา เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน

“須菩提！若有善男子、善女人，

พ “ดูก่อนสุภูติ ถ้ามีกุลบุตร กุลธิดาใดๆ

- อี ฮัง ฮอ ซา ดัง เซง เมง ปู ซี หยก ฟุก เปา เลิน อี ชื่อ เกง จง

以恒河沙等身命布施；若復有人，於此經中，

ได้สละร่างกายกอบประพัสชีวิต อันมีประมาณดุจ เมล็ดทรายในคงคานที ออกบริจาคทาน แต่หากมี

บุคคลได้ปฏิบัติตาม

- ไน จี เซา ซี ชือ กู กิ ตัง ไว ทา เลิน ส่วย คี ฟุก ชิม ตอ
乃至受持 四句偈等，為他人說，其福甚多。”
พระสูตรนี้แม้เพียงคาถา 4 บาท ประกาศแสดงอรรถแก่บุคคลอื่น ย่อมมีบุญกุศลมากมายยิ่งกว่า”

ลี เชียง สก มิก ฟุน ตี ลิป ชือ

離相寂滅分第十四

- อือ ชือ ชู ผู่ ที บุน ซ่วย ชือ เกง ชิม ไก จี ชู ที ลุย ฟุย คิบ
爾時，須菩提 聞說是經，深解義趣，涕淚悲泣，
ครั้งนั้นแล พระสุภูติ ได้สดับพระสูตรนี้แล้ว เป็นผู้มีความซาบซึ่งแจ่มชัด ในธรรมอรรถนั้น
จึงเกิดอาการ ร้องไห้หลังน้ำตา (ด้วยความปีติ) แล้วกราบทูลพระสัมพุทธเจ้าว่า
- ยื่อ ปัก ฟุ ยง ฮี เยา ชือ จุน ฟุ ส่วย ยู ชือ ชิม ชิม เซง ติน
而白佛言：“希有，世尊！佛說如是甚深經典，
สุ “หาได้ยากนัก ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ในการที่พระสัมพุทธเจ้า ตรัสพระสูตรอันสุขุม ล้ำลึกนี้
- งอ ซง เจา ไไล ซอ เต็ก ฟุย จัน มี เจง เต็ก มุน ยู ชือ จื่อ เกง
我從昔來 所得慧眼，未曾得聞 如是之經。
ในอดีตกาลนับแต่ข้าพระองค์ ได้บรรลุนิพพานเป็นต้นมา มิได้เคยสดับพระสูตรดังนี้เลย
- ชือ จุน หยก ฟุก เยา เลิน เต็ก มุน ชือ เกง ชิง ชิม เซง เจง
世尊！若復有人 得聞是經，信心清淨，
ข้าแต่พระสุคต ถ้ามีบุคคลผู้ ได้สดับพระสูตรดังกล่าวนี้ มีศรัทธาอันบริสุทธิ์

- เจ็ก เชน ลิด เขียง ตง จื่อ ซื่อ เลิน เชน เจา ตี อี ฮี เยา กง เต็ก
 則生實相，當知是人，成就第一希有功德。
 แล้วบังเกิดลักษณะอันแท้จริง (กล่าวคือ ปัญญารู้แจ้งในสภาพตามเป็นจริง) ก็พึงระลึกได้ว่า บุคคล
 ผู้นั้นได้บรรลุสำเร็จซึ่ง คุณานิสงค์อันเยี่ยมยอด หาได้โดยยาก
- ซื่อ จุน ซื่อ เลิด เขียง แจ เจียก ซื่อ ฟุย เขียง ซื่อ กู ยู ไล ช่วย เมง ลิด เขียง
 世尊！是實相者，即是非相，是故如來說名實相。
 ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ลักษณะอันแท้จริงนั้น โดยความจริงก็ ไม่มีลักษณะ ฉะนั้นพระตถาคตเจ้า
 จึงตรัสว่า นั้นเป็นลักษณะที่แท้จริง
- ซื่อ จุน งอ กิม เต็ก มุน ยู ซื่อ เกง ดิน ชิง ไก เซา ซี ปุก จก ไว นั้น
 世尊！我今得聞如是經典，信解受持不足為難，
 ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้าพระองค์ ได้สดับพระสูตรนี้ ณ บัดนี้ มีความศรัทธาและซาบซึ้งในธรรม
 อรรถ น้อมรับปฏิบัติตาม ย่อมไม่เป็นข้อยากเย็นอะไรเลย
- หยก ตง ไล ซื่อ เฮา อุ บัด ชุย คี เยา จง เชน เต็ก มุน ซื่อ เกง
 若當來世，後五百歲，其有衆生，得聞是經，
 ก็แต่ว่าในอนาคตกาลจากนี้ 500 ปี หากมีสรรพสัตว์ใดได้สดับพระสูตรนี้
- ชิง ไก เซา ซี ซื่อ เลิน เจ็ก ไว ตี อี ฮี เยา ฮอ อี กู
 信解受持，是人則為第一希有。何以故？
 แล้วแลบังเกิดความศรัทธา ซาบซึ้ง ในธรรมอรรถ น้อมรับปฏิบัติตาม บุคคลนั้นนับว่าเป็นบุคคล
 อย่างเยี่ยมยอด ชนิดหาได้โดยยากทีเดียว พระเจ้าข้า ข้อนั้นเพราะเหตุใด

- ชื่อ เลิน บุ งอ เข็ยง บุ เลิน เข็ยง บุ จง เชง เข็ยง บุ ชิว แจ เข็ยง
此 人 無 我 相、無 人 相、無 衆 生 相、無 壽 者 相。
เพราะว่าบุคคลนั้น จักเป็นผู้ปราศจากความยึดถือผูกพันใน อาตมะลักษณะ, ปุคคะลักษณะ,
สัตะลักษณะ และชีวะลักษณะ

- ซอ อี แจ ฮอ งอ เข็ยง เจียก ชื่อ ฟุย เข็ยง เลิน เข็ยง
所以者何? 我 相 即 是 非 相、人 相、

- จง เชง เข็ยง ชิว แจ เข็ยง เจียก ชื่อ ฟุย เข็ยง ฮอ อี กู
衆 生 相、壽 者 相、即 是 非 相。何 以 故?
ข้อนั้นเพราะเหตุไฉน เพราะว่าอาตมะลักษณะ ปุคคะลักษณะ,
สัตะลักษณะ และชีวะลักษณะ ไม่มีสภาวะลักษณะเลย ด้วยเหตุดังฤา

- ลี อี ไช จู เข็ยง เจียก เมง จู ฟุ
離 一 切 諸 相，則 名 諸 佛。”

เมื่อละความยึดถือในสรรพลักษณะทั้งปวง ได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้แจ้ง ตรัสรู้ เช่น พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย

- ฟุ เกา ชู ผู่ ที ยู ชือ ยู ชือ หยก ฟุก ยา เลิน เต็ก มุน ชือ เกง
佛 告 須 菩 提： “如 是！如 是！若 復 有 人 得 聞 是 經，
พระสัมพุทธเจ้า ตรัสกับพระสุภติว่า “อย่างนั้น อย่างนั้น ถ้ามีบุคคล ผู้ได้สดับพระสูตรนี้แล้วแล

- ปุก เกง ปุก ปู ปุก อุน ตง จือ ชื่อ เลิน ชิม ไว อี ยา
不 驚、不 怖、不 畏，當 知 是 人 甚 為 希 有。

ไม่บังเกิดความกลัว ไม่ครั่นคร้าม ไม่ระย่อ^๕ เธอพึงระลึกไว้เถาะว่า บุคคลนั้นเป็นผู้หาได้ โดยยาก

- ฮอ อี กู ชู ผู่ ที ยู โล ชวย ดี อี ปอ ลอ มิก

何以故? 須菩提! 如 來 說 第 一 波 羅 蜜，

ข้อนั้นเพราะเหตุไฉน สุภติ ตถาคตกล่าวว่า บารมีอันยอดเยี่ยมนั้น โดยความจริงแล้ว

- เจียก ฟุย ตี อี ปอ ลอ มิก ชือ เมง ตี อี ปอ ลอ มิก

即非第一波羅蜜，是名第一波羅蜜。

ก็ไม่มีสภาวะแห่งบารมีอันยอดเยี่ยมนั้นเลย เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า บารมีอันยอดเยี่ยมเท่านั้น

- ชู ผู่ ที ยิม หยก ปอ ลอ มิก ยู ไล ช่วย ฟุย ยิม หยก ปอ ลอ มิก

須菩提！忍辱波羅蜜，如來說非忍辱波羅蜜，

ดูก่อนสุกฤติ ขันติบารมีนั้น ตถาคตกล่าวว่า แท้จริงไม่มีสภาวะแห่งขันติบารมีนั้นเลย

- ชือ เมง ยิน หยก ปอ ลอ มิก ฮอ อี กู ชู ผู่ ที

是名忍辱波羅蜜。何以故？須菩提！

เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า ขันติบารมี เท่านั้น ทั้งนี้เพราะเหตุดังธา สุกฤติเออย

- ยู งอ เจา ไว กอ ลี วัง ก่วย จัม เชนг ที่ งอ อี ยื่อ ชือ บู งอ เชียง

如我昔為歌利王割截身體，我於爾時，無我相、

ณ อดีตกาลนานโพ้น เมื่อเราถูกพระเจ้ากสิราชตัดท่อนสรีระ^๕ ครั้งนั้นเราไม่ถือมั่นในอาตมะลักษณะ

- บู เลิน เชียง บู จง เชนг เชียง บู ชิว แจ เชียง ฮอ อี กู

無人相、無衆生相、無壽者相。何以故？

ไม่ถือมั่นในบุคคลลักษณะ ไม่ถือมั่นในสัตว์ลักษณะ ไม่ถือมั่นในชีวะลักษณะ ข้อนั้นเพราะเหตุใด

- งอ อี วัง เจา จัก จัก จี ไก ชือ หยก เปา งอ เชียง

我於往昔節節支解時，若有我相、

เพราะว่าสมัยนั้น ขณะที่สรีระของเราถูกฉีกออกเป็นส่วนๆ หากเรามีความถือมั่นในอาตมะลักษณะ

- เลิน เชียง จง เชนг เชียง ชิว แจ เชียง ยิน เชนг จิน ฮัง

人相、衆生相、壽者相，應生嗔恨。

บุคคลลักษณะ สัตว์ลักษณะ ชีวะลักษณะ ไชว์^๖ ก็จะพึงบังเกิดความโกรธแค้นอาฆาต

- ชู ฝู่ ที อี๋ นิม กั๊ว คี อี๋ อู บัด ชือ จก ยิม หยก เขียง เลิน
須菩提！ 又念過去 於五百世作 忍辱仙人，
ดุก่อนสุกฤติ อนึ่งเรายังตามระลึกถึง กาลที่ล่วงมาแล้ว 500 ชาติ เมื่อเราเป็น กษานติวาที่ดาบส
- อี๋ ยื่อ ซอ ชือ บุง อ เขียง บุง เลิน เขียง บุง จง เชนง เขียง บุง ชิว แจ เขียง
於爾所世，無我相、無人相、無衆生相、無壽者相。
ในชาตินั้นเราปราศจากความถือมั่นในอาตมะลักษณะ ปุคคะลักษณะ สัตวะลักษณะ ชีวะลักษณะ
- ชือ กู ชู ฝู่ ที ฝู่ สัก ยิน ลี อี๋ ไช เขียง
是故須菩提！菩薩應離一切相，
ด้วยเหตุฉะนั้นแล สุกฤติ พระโพธิสัตว์พึงเป็นผู้ละความยึดถือในลักษณะทั้งปวง
- ฝั๊บ ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู่ ที ชิม
發阿耨多羅三藐三菩提心，
แล้วบังเกิดจิต มุ่งต่อพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- ปุก ยิน จู เสก เชนง ชิม ปุก อิน จู เชนง เขียง มี จก ฝั๊บ เชนง ชิม
不應住色生心，不應住聲香味觸法生心，
พึงยังจิต มิ ให้ ยึดถือใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์
- ยิน เชนง บุง ซอ จู ชิม หยก ชิม เยา จู เสก ไว พุย จู
應生無所住心。若心有住，即為非住。
พึงยังจิตให้ปราศจากความยึดถือผูกพันใดๆ และถ้าจิตยังมีความยึดถือผูกพันอยู่ ก็ย่อมชื่อว่า
จิตมิได้ตั้งอยู่ในสถานะที่ควร (แก่อนุตตรสัมมาสัมโพธิ กล่าวคือจิตที่ตั้งอยู่ในสถานะที่ความแก่อนุตตรสัมมาสัมโพธิ ต้องเป็นจิตชนิดที่ ปราศจากความยึดถือผูกพัน)

- ชือ กุ พุ ส่วย ฌู ลัก ชิม ปุก ยิน จู เสก ปู ชี
是故佛說：‘菩薩心不應住色布施。’
ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า พระโพธิสัตว์ ไม่พึงบริจาคทานด้วยจิต ซึ่งยึดถือผูกพันใน รูป
- ฌู ฌู ที ฌู ลัก ไว ลี เอียะ อี ไช จง เชนง กุ ยิน ยู ชือ ปู ชี
須菩提！菩薩為利益一切衆生，故應如是布施。
ดูก่อนสุภูติ พระโพธิสัตว์ ผู้ยังประโยชน์สุขแก่สรรพสัตว์ พึงบริจาคทานอย่างนี้แล
- ยู ไล ส่วย อี ไช จู เขียง เจียก ชือ พุย เขียง
如來說：一切諸相，即是非相。
ตถาคตกล่าวว่า ลักษณะทั้งปวง โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะแห่งลักษณะ
- อีว ฌ่วย อี ไช จง เชนง เจียก พุย จง เชนง
又說：一切衆生，即非衆生。
และกล่าวว่สรรพสัตว์ โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะแห่งสรรพสัตว์ดจกัน
- ฌู ฌู ที ยู ไล ชือ จิน จี แจ เลิด จี แจ ยู จี แจ ปุก ควน จี แจ ปุก อี จี แจ
須菩提！如來是真語者、實語者、如語者、不誑語者、不異語者。
ดูก่อนสุภูติ ตถาคตเป็น สัจจวาที ภูตวาที ตถวาที อวิตถวาที อนัญญถวาที
- ฌู ฌู ที ยู ไล ฌอ เตก ฌับ ชือ ฌับ ฌู เลิด ฌู ชือ
須菩提！如來所得法，此法無實無虛。
สุภูติ ธรรมอันตถาคตบรรลु มิได้เป็นสิ่งมีอยู่จริง หรือเป็นสิ่งไร้แก่นสารก็หาไม่⁷
- ฌู ฌู ที หยก ฌู ลัก ชิม จู อี ฌับ ยื่อ ฮัง ปู ชี
須菩提，若菩薩心住於法而行布施，
สุภูติ หากพระโพธิสัตว์ มีจิตยึดถือผูกพันในธรรม แล้วแลบริจาคทาน

- ยู เลิน หยิบ อ่า เจก ภู ซอ เกียน หยก ฝู ลัก ชิม ปุก จู ฝับ ยื่อ ฮัง ปู ซี
如人入暗，即無所見。若菩薩心不住法而行布施，
อุปมาดังบุคคลผู้เข้าสู่สถานที่มืด ย่อมไม่อาจเห็นสิ่งอะไรได้เลย แต่ถ้าพระโพธิสัตว์ มีจิตไม่ยึดถือ
ผูกพันในธรรมแล้ว และบริจาคทาน
- ยู เลิน เยา หมก ยื่อ กวง เมง เจียว เกียน จง จง เสก
如人有目，日光明照，見種種色。
มีอุปมาดังบุคคลผู้มีจักขุสว่างและ(เข้าไปในสถาน)ที่มีแสงอาทิตย์สว่าง ย่อมจะเห็นชัดในรูปต่างๆได้
- ชู ฝู ที ตง ไล จื่อ ซื่อ หยก เยา เชียง นำ จื่อ เชียง นุย เลิน
須菩提！當来之世，若有善男子、善女人，
ดูก่อนสุภูติ ในอนาคตกาลเบื้องหน้า หากมี กุลบุตร กุลธิดาใดๆ
- เนน อี ซื่อ เกง เซา ซี หุก ชง เจก ไว ยู ไล อี ฟู ดี ฟู
能於此經 受持讀誦，則為如來以佛智慧，
อาจสามารถรับปฏิบัติตามพระสูตรนี้ หรือ เจริญสาธยายก็ดี อาศัยอำนาจแห่งพุทธปัญญาของตถาคต
- เลิด จื่อ ซื่อ เลิน เลิด เกียน ซื่อ เลิน ไก เต็ก เซง เจา ภู เลียน ภู เปียน กง เตก
悉知是人，悉見是人，皆得成就無量無邊功德。”
ย่อมทราบชัดอยู่ซึ่งผู้นั้น ย่อมเห็นอยู่ซึ่งผู้นั้น จักสำเร็จบรรลุคุณานิสงค์ อันจักประมาณมิได้
และไม่มีขอบเขต”

ชี เกง กง เต็ก ฟุน ดี ลิป อู
持經功德分第十五

- ชู ผู่ ที หยก เปา เซียง นำ จื่อ เซียง นุย เลิน
“須菩提！若有善男子、善女人，
สฤติเอย หากมี กุลบุตร กุลธิดาใดๆ
- ซอ ยื่อ ฟุน อี ฮัง ฮอ ซา ตัง เซน ปู ชี
初日分 以恒河沙 等身 布施，
ในยามเช้า จักบริจาคสรีระกาย อันมีประมาณดุจเมล็ดทรายในคงคานที ออกเป็น ทานก็ดี
- จง ยื่อ ฟุน ฟุก อี ฮัง ฮอ ซา ตัง เซน ปู ชี
中日分 復以恒河 沙等身 布施，
ในยามกลางวัน ยังจักบริจาคสรีระกาย อันมีประมาณดุจเมล็ดทรายในคงคานที ออกเป็น ทานก็ดี
- เฮา ยื่อ ฟุน หยิด อี ฮัง ฮอ ซา ตัง เซน ปู ชี
後日分 亦以恒河 沙等身 布施，
แม้ ในยามเย็น ก็จักบริจาคสรีระกาย อันมีประมาณดุจเมล็ดทรายในคงคานที ออกเป็น ทานก็ดี
- ยู ชือ บู เลียน บัด เซียน วัง อี เกียบ อี เซน ปู ชี
如是無量 百千萬億 劫以身 布施；
เขาจักสละสรีระ นับหลายร้อยพันหมื่นโกฏิกัลป์อันไม่มีประมาณ ออกบริจาคเป็นทานอยู่ตลอดก็ตาม
- หยก ฟุก เปา เลิน บุน ชือ เกง ดิน ชิง ชิม ปุก เง คี ฟุก เซน ปี
若復有人，聞此經典，信心不逆，其福勝彼，
แต่ถ้ามีบุคคลผู้ ได้สดับพระสูตรนี้แล้วบังเกิด จิตศรัทธา ไม่คัดค้าน บุญกุศลของเขาผู้นั้นจะยิ่งกว่า

- ฮอ ควน จื่อ แซ เซา ซี ทุก ชง ไว เลิน ไก ช่วย
何況書寫、受持、讀誦、為人解說。
จักกล่าวไปไยกับ ผู้คัดลอก, รับปฏิบัติ, เจริญสาธยาย และอธิบายอรรถซึ่งพระสูตรนี้ แก่ผู้อื่นๆเล่า
- ชู ผู่ ที อี้ เอี่ยว ยง จื่อ ซื่อ เกง เยา ปุก คอ ซื่อ จี
須菩提！以要言之，是經有不可思議、
อนันตฤทธิ โดยสรุปความสำคัญแล้ว ก็กล่าวได้ว่าพระสูตรนี้ มีคุณานิสงส์ อันจักพึงคิดคาดคะเน มิได้
- ปุก คอ เซง เลียน บู เปียน กง เต็ก
不可稱量、無邊功德。
หรือจักประมาณก็มีได้ ประกอบด้วยคุณานิสงส์อันไม่มีขอบเขต
- ยู ไล ไว พับ ไต เซน แจ ช่วย ไว พับ จุย เขียง เซน แจ ช่วย
如來為發大乘者說，為發最上乘者說。
ตถาคตประกาศพระสูตรนี้เพื่อบุคคลผู้มุ่งต่อ มหายาน และ บุคคลผู้มุ่งต่อ อนุตตรยาน
- หยก เยา เลิน เนน ชิว ซี ทุก ชง กวง ไว เลิน ส่วย
若有人能受持讀誦，廣為人說，
ถ้ามีบุคคลผู้สามารถรับปฏิบัติตามก็ดี เจริญสาธยายก็ดี ประกาศแสดงแก่บุคคลอื่นๆก็ดี
- ยู ไล เลิด จื่อ ซื่อ เลิน เลิด เกียน ซื่อ เลิน ไก เต็ก เซง เจา
如來悉知是人，悉見是人，皆得成就
ตถาคตย่อมทราบชัดอยู่ซึ่งผู้นั้น ย่อมเห็นอยู่ซึ่งผู้นั้น บุคคลนั้นๆทั้งหมดจักบรรลุ คุณานิสงส์
- ปุก คอ เลียน ปุก คอ เซง บู เยา เปียน ปุก คอ ซื่อ จี กง เต็ก
不可量、不可稱、無有邊、不可思議功德。
ซึ่งประมาณมิได้ กล่าวมิได้ ปราศจากขอบเขต และเป็นอนันต์โดย

- ยฺห ชฺช อเลิน ตัง เจก ไว ออ ตา ยฺห ไล ออ เนา ตอ ลอ ชำ เมียว ชำ ผู้ ที่ ชอ อี กู
如是人等, 即為荷担如来阿耨多羅三藐三菩提。何以故?
บุคคลเช่นนี้เชื่อว่าเป็น ผู้แบกคอน พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ์ของพระตถาคต ชื่อนั้นเพราะเหตุดังธา
- ชฺห ผู้ ที่ หยก หลก เขียว ผั บแจ ตุ งอ เกียน เลิน เกียน จง เซง เกียน
須菩提! 若 樂 小 法 者, 著 我 見、人 見、衆 生 見、
สฤติ หากผู้ใดเป็นผู้ ยินดี ในธรรมอันคับแคบ มีความยึดถือผูกพันเห็นว่ามี อาตมะ,บุคคลละ,สัตตวะ
- ชิว แจ เกียน เจก อี ชื่อ เกง ปุก เนน เทง ชิว ทุก ชง ไว เลิน ไก ส่วย
壽者 見, 則於此經, 不 能 聽 受 讀 誦、為 人 解 說。
และเห็นว่ามีชีวะไซ้ไร เขาผู้นั้นย่อมไม่สามารถรับฟัง และปฏิบัติตามพระสูตรนี้ได้ และไม่สามารถ
เจริญสาธยาย หรือประกาศพระสูตรนี้แก่บุคคลอื่นได้เลย
- ชฺห ผู้ ที่ ใจ ใจ ชฺห ชฺห หยก เยา ชื่อ เกง
須菩提! 在 在 處 處, 若 有 此 經,
ดุก่อนสฤติ ในสถานที่ใดๆ ถ้ามีพระสูตรนี้ ประดิษฐานอยู่
- อี ไช ชื่อ เกียง เทียน เลิน ออ ชิว ลอ ชอ ยิน กง เอียง
一切世 間、天、人、阿 修 羅, 所 應 供 養;
สถานที่นั้นๆย่อมเป็นสถานอัน ทวยเทพ มนุश्य์ และอสูร ในโลกทั้งหลาย จักพึงกระทำสักการบูชา
- ตง จื่อ ชื่อ ชฺห เจียก ไว ชื่อ ทา ไก ยิน เกียง เกง
當 知 此 處 則 為 是 塔, 皆 應 恭 敬,
เธอพึงระลึกไว้เถอะว่า ณ สถานที่ดังกล่าวนี้แล เป็นพระสถูปเจดีย์
- จก ลี ไว เยา อี จู ฟา เฮียง ยื่อ ชั่น คี ชฺห
作 礼 围 绕, 以 諸 华 香 而 散 其 處。”
ควรแก่การเคารพ พนมไหว้ กระทำการประทักษิณ และนำบุปผชาตินานาพรรณ มาเกลี่ยบูชา

เนน เจง เจียบ เจียว ฟุน ดี ลิบ ลิว

能 淨 業 障 分 第 十 六

- ฟุก ซื่อ ชู ผู่ ที หยก เชียง นำ จื่อ เชียง นุย เลิน ชิว ซี ทุก ชง ซื่อ เกง
“復次，須菩提！若善男子、善女人，受持讀誦此經，
อนึ่ง สุกฺขติ กุลบุตร กุลธิดาใดๆ มารับปฏิบัติหรือ เจริญสาธยายซึ่งพระสูตรนี้
- หยก ไว เลิน คิง จวย ซื่อ เลิน เชียง ซื่อ จุย เจียบ ยิน ตุย อก เตา
若為人輕賤，是人先世罪業，應墮惡道，
หากถูกคนเขาดูหมิ่นย่ำยี บุคคลนั้น(คือ ผู้ปฏิบัติตามพระสูตรนี้) อันจากอกุศลแต่ชาติก่อน
สมควรแก่การจบลลง สู้บายนทุกคดีภูมิ
- อี กิม ซื่อ เลิน คิง จวย กู เชียง ซื่อ จุย เจียบ เจก ไว เชียว มิก
以今世人輕賤故，先世罪業 則為消滅，
แต่เขาได้รับการดูหมิ่นย่ำยี จากคนอื่นในภพปัจจุบัน (มาชดเชย) อกุศลกรรมแต่ปางก่อน จึงดับสูญ
- ตง เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
當得阿耨多羅三藐三菩提。”
บุคคลนั้นจะบรรลุ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- ชู ผู่ ที งอ นิม กัว คี บูลิเยน ออ เจง ซี เกียบ
“須菩提！我念過去無量阿僧祇劫，
สุกฺขติเอย เรามาตามระลึกได้อยู่ซึ่งอดีต นับด้วยอสงไขยกัลป์ อันจักประมาณมิได้
- อี ยัน เตง ฟุ เชียน เตก เต็ก ปา ปัด ซื่อ เชียน วัง เอก นอ อิว ทา จู ฟุ
於然燈佛前，得值八百四千萬億那由他諸佛，
เบื้องหน้าแต่ก่อนที่ จะได้เฝ้าพระที่บังกรพุทธเจ้า เราได้เฝ้าพระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายนับจำนวน
แปดร้อยสี่พันหมื่นอสงไขยนิยุตะองค์ ๘

- เลิด ไก่ กง เอียง แฉง ซื่อ บู่ คง กั่ว แจ
悉皆供養承事，無空過者，
เราได้เฝ้าปฏิบัติบูชาพระสัมพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น โดยมีพลาดโอกาสแม้สักพระองค์
- หยก ฟุก เยา เลิน อี้ เฮา มก ซื่อ เนน เซา ซี ทุก ชง ซื่อ เกง
若復有人，於後末世，能受持讀誦此經，
หากมีบุคคลกาลอนาคต สมัยปลายแห่งพระสัทธิธรรม สามารถรับปฏิบัติเจริญสาธยายซึ่งพระสูตรนี้
- ซอ เตก กง เตก อี้ งอ ซอ กง เอียง จู ฟู่ กง เตก บัด ฟุน ปุก กิบ อี้
所得功德，於我所供養諸佛功德，百分不及一，
คุณานิสงค์ซึ่งเขาพึงได้นั้น เมื่อมาเปรียบเทียบกับ คุณานิสงค์ซึ่งเราบูชา พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย
ในร้อยละไม่ถึงหนึ่งส่วน(ในคุณานิสงค์ของผู้นั้น)
- เซียน วัง เอก ฟุน ไน จี ชึง เซียว ฟี ยู ซอ ปุก เนน กิบ
千萬億分、乃至算數譬喻所不能及。
นับด้วยพันหมื่นอสงไขยกลับ ส่วนที่สุดจนเหลือคณานับ ซึ่งจะเปรียบเทียบกับ มิได้เลย
- ชู ผู่ ที หยก เซียง นำ จื่อ เซียง นุย เลิน อี้ เฮา มก ซื่อ
須菩提！若善男子、善女人，於後末世，
ดูก่อนสุกต ถ้ามี กุลบุตร กุลธิดาใดๆ ในสมัยเบื้องปลายแห่งพระสัทธิธรรม
- เยา เซา ซี ทุก ชง ซื่อ เกง ซอ เตก กง เตก
有受持讀誦此經，所得功德，
ได้มาปฏิบัติและเจริญสาธยายพระสูตรนี้ คุณานิสงค์อันเขาได้นั้น
- งอ หยก กู ส่วย แจ หวัก เยา เลิน บุน ชิม เจียก ควน ลวน ฮู จี ปุก ชึง
我若具說者，或有人聞，心即狂亂，狐疑不信。
ถ้าเราจักพึงอธิบายโดยละเอียดสมบูรณ์ ซึ่งคุณานิสงค์นั้นแล้ว หากมีผู้ใดสดับเข้า ก็จะมีบังเกิดความวุ่นวายแห่งจิต มีวิจิกิจฉา ไม่เชื่อถือเลย^๑

- ชู ฝู ที่ ตง จื่อ ซื่อ เกง จี ปุก คอ ซื่อ จี กัว เปา หยิด ปุก คอ ซื่อ จี
須菩提！當知是經 義不可思議，果報亦不可思議。”
สฤติ เธอพึงระลึกไว้เถาะว่า ธรรมอรรถแห่งพระสูตรนี้ เป็นอจินไตย แม้ผลานิสงค์ ก็เป็นอจินไตย
ดุษกัน อย่างนี้แล”

กิว เกง บู งอ ฟุน ตี ลิป ซี
究竟無我分第十七

- อื่อ ซื่อ ชู ฝู ที่ ปัด ฟุ ยง ซื่อ จุน เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน
爾時，須菩提白佛言：“世尊！善男子、善女人，
สมัยนั้นแล พระสฤติกราบทูลถาม พระผู้มีพระภาคว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค กุลบุตร กุลธิดาใดๆ
- ฝับ ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู ที่ ชิม อุน ฮอ ยิน จู อุน ฮอ กัง ฟุก คี ชิม
發阿耨多羅三藐三菩提心，云何應住？云何降伏其心？”
ผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ ควรจักปฏิบัติ ตั้งจิตของตนโดยสถานใด ควรจักบำราบจิต
ของตนอย่างไรหนอ พระเจ้าข้า”
- ฟุ เกา ชู ฝู ที่ เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน
佛告須菩提：“善男子、善女人，
พระสัมพุทธเจ้าตรัสกับพระสฤติว่า “กุลบุตร กุลธิดาใดๆ
- ฟัด ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู ที่ ชิม แจ
發阿耨多羅三藐三菩提心者，
ผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิควรจักปฏิบัติ ตั้งจิตของตนอย่างนี้
- ตัง เซง ยู ซื่อ ชิม งอ ยิน มิก ตู อี ไช จง เซง
當生如是心，我應滅度一切衆生。
ควรจักควบคุมบำราบจิตของตนอย่างนี้ว่า เราจักเป็นผู้โปรดสรรพสัตว์ให้สำเร็จแก่
อนุปาทิเสสนิพพานธาตุ แลสรรพสัตว์เหล่านั้น ได้สำเร็จแก่ อนุปาทิเสสนิพพานธาตุ แล้วก็จริง

- มิก ตู อี ไช จง เชนง อี ยื่อ บู เยา อี จง เชนง เลิด มิก ตู แจ ฮอ อี กู
滅度一切衆生已，而無有一衆生實滅度者。何以故？
แต่โดยความจริงแล้วก็มีได้มีสัตว์ใดๆ แม้สักผู้หนึ่ง ได้ดับขันธนิพพานเลย ชื่อนั้นเพราะเหตุใดฤา
- ชู ผู่ ที หยก ผู่ ลัก เยา งอ เขียง เลิน เขียง จง เชนง เขียง ชิว แจ เขียง
須菩提！若菩薩有我相、人相、衆生相、壽者相，
สุภูติ ถ้าพระโพธิสัตว์ ยังมีความยึดถือผูกพันใน อาตมะลักษณะ ปุคคละลักษณะ สัตวะลักษณะ
- เจก ฟุย ผู่ ลัก ฮอ อี แจ ฮอ ชู ผู่ ที
即非菩薩。所以者何？須菩提！
ชีวะลักษณะ นั่นก็ทำให้พระโพธิสัตว์ ไม่ ทั้งนี้ด้วยเหตุไฉน สุภูติ
- ลิด บู เยา ฝับ พัด ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที ชิม แจ
實無有法發阿耨多羅三藐三菩提心者。”
โดยจริงแล้ว ก็ไม่มีสภาวะธรรมที่จะ(เป็นผู้) บังเกิดจิต มุ่งต่อพระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณนั่นเอง ¹⁰
- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู โล อี ยัน เตง ฟุ ซอ
“須菩提！於意云何？如來於然燈佛所，
ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน เมื่อตถาคตอยู่ในสำนักแห่งพระที่บังกรพุทธเจ้า
- เยา ฝับ เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที ไฮ
有法得阿耨多羅三藐三菩提不？”
มีธรรมอันใดที่เราบรรลู่ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิฤา”
- ปุก เย ชือ จุน ยู งอ ไก ฟุ ซอ ซ่วย จี
“不也，世尊！如我解佛所說義，
สุ “ไม่มีเลย ข้าแต่พระผู้มีพระภาคตามความเข้าใจของข้าพระองค์ ในธรรมอรรถของพระสัมพุทธเจ้า

- ฟุ อี้ ยัน เตง ฟุ ซอ บู เยา ฝับ เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝุ่ ที
佛於然 燈佛所，無有法 得 阿耨多羅三藐三菩提。”
ครั้งพระองค์อยู่สำนักพระที่ปึงกรพุทธเจ้า ปราศจากกรรมอันพึงบรรลु พระอนุตรสัมมาสัมโพธิเลย”
- ฟุ ยง ยู ชือ ยู ชือ ชู ฝุ่ ที
佛言：“如是！如是！須菩提！
พ “อย่างนั้น อย่างนั้น สุกฺฤติ
- ลิด บู เยา ฝับ ยู ไล เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝุ่ ที
實無有法 如來得 阿耨多羅三藐三菩提。
โดยความจริงแล้ว ย่อมไม่มีธรรมใด ซึ่งตถาคตจักบรรลุ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิเลย
- ชู ฝุ่ ที หยก เยา ฝับ ยู ไล เต็ก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝุ่ ที แจ
須菩提！若有法如來得 阿耨多羅三藐三菩提者，
ดูก่อนสุกฺฤติ หากพึงมีธรรมใดซึ่งตถาคต บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิไซร้
- ยัน เตง ฟุ เจก ปุก อี งอ เซา กี นี อี ไล ชือ ตง เตก จัก ฟุ
然 燈佛則不與我授記：汝於來世，當得作佛，
พระที่ปึงกรพุทธเจ้า ก็จักไม่พยากรณ์แก่เราว่า “ในอนาคตกาล ท่านจักได้เป็น พระพุทธเจ้า
- เฮา เสก เกีย เมา นี อี ลิด บู เยา ฝับ เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝุ่ ที
號釋迦牟尼。以實無有法得 阿耨多羅三藐三菩提，
มีนามกว่า พระศากยมนี” แต่ที่แท้ย่อมไม่ธรรมใด ซึ่งจักบรรลุ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ
- ชือ กู ยัน เตง ฟุ อี งอ เซา กี จัก ชือ ยง
是故然 燈佛與我授記，作是言：
ฉะนั้น พระที่ปึงกรพุทธเจ้า จึงตรัส พยากรณ์แก่เราว่า “

- นี อี ไล ซื่อ ตง เต็ก จัก ฟุ เฮา เสก เกีย เมา นี
 ‘汝於來世，當得作佛，號釋迦牟尼。’
 ในอนาคตกาลท่านจักได้เป็น พระพุทธเจ้ามีนามกว่า พระศากยมุนี”
- ฮอ อี กู ยู ไล แจ เจียก จู ผับ ยู จี
 何以故？如來者，即諸法如義。
 ข้อนั้นเพราะเหตุใด ก็เพราะว่า “ตถาคต” นั้น คือสภาพความเป็นอย่างนั้น แห่งธรรมดาทั้งปวง
- หยก เยา เลิน ยง ยู ไล เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผุ่ ที
 若有人言：‘如來得阿耨多羅三藐三菩提’。
 ถ้ามีผู้กล่าวว่า ตถาคตบรรลุแก่ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิไชรั
- ชู ผุ่ ที ลิด บู เยา ผับ ฟุ เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผุ่ ที
 須菩提！實無有法，佛得阿耨多羅三藐三菩提。
 สุกฺขติ โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีสภาวะธรรมใดเลย ซึ่งพระพุทธเจ้าจักบรรลุพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- ชู ผุ่ ที ยู ไล ซอ เต็ก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผุ่ ที
 須菩提！如來所得阿耨多羅三藐三菩提，
 สุกฺขติเอย โดยเอาความจริงแล้วพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ อันตถาคตบรรลุ นั้น
- อี ซื่อ จง บู ลิด บู ฮื่อ ซื่อ กู ยู ไล ซ่วย อี ไช ผับ ไโก ซื่อ ฟุ ผับ
 於是中無實無虛。是故如來說：一切法皆是佛法。
 ย่อมไม่มีสภาวะความมีอยู่ และไม่มีสภาวะความไม่มีอยู่เลย และด้วยเหตุดังกล่าวนั้นแล
 ตถาคตจึงกล่าวว่า ธรรมทั้งหลายล้วนเป็น พระพุทธธรรม
- ชู ผุ่ ที ซอ ยง อี ไช ผับ แจ
 須菩提！所言一切法者，
 อนึ่ง สุกฺขติ ตามที่เรากล่าวว่า ธรรมทั้งหลายล้วนเป็นพระพุทธธรรมนั้น

- เจียก พุย อี ไช ผับ ชื่อ กู เมง อี ไช ผับ

即 非 一切法，是故名 一切法。

โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีสภาวะแห่งธรรมทั้งหลายเลย เป็นสักแต่เรียกว่า ธรรมทั้งหลายเท่านั้น

- ชู ผู่ ที ปี่ ยู เลิน เซง เขียง ไต

須菩提！譬如人身長大。”

ดูก่อนสุภูติ อุปมาดัง บุคคลผู้มีรูปกายสูงมหึมา”

- ชู ผู่ ที ยง ชื่อ จุน ยู ไล ช่วย เลิน เซน เขียง ไต

須菩提言：“世尊！如來說：人身長大，

สุ “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตตรัสว่า บุคคลผู้มีรูปกายสูงมหึมา โดยแท้จริงแล้ว

- เจก ไว พุย ไต เซน ชื่อ เมง ไต เซน

即 為 非 大 身，是 名 大 身。”

ก็ปราศจากสภาวะแห่งรูปกายสูงมหึมา เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า รูปกายสูงมหึมา เท่านั้น”

- ชู ผู่ ที ผู่ ลัก เอีย ยู ชื่อ หยก จัก ชื่อ ยง

“須菩提！菩薩亦如是。若作是言：

พ “ดูก่อนสุภูติ โดยประการเดียวกัน ถ้าพระโพธิสัตว์ ยังมีวาตะกล่าวว่า

- งอ ตง มิก ตู บู เลียน จง เซง เจก ปุก เมง ผู่ ลัก

‘我當滅度無量衆生’，即不名菩薩。

เราเป็นผู้โปรดสรรพสัตว์ ให้บรรลุนิพพานไซ้ไร ก็หาชื่อว่าเป็น พระโพธิสัตว์ไม่

- ฮอ อี กู ชู ผู่ ที ลิด บู เยา ผับ เมง ไว ผู่ ลัก

何以故？須菩提！實無有法名為菩薩。

ข้อนั้นเพราะเหตุดังธา สุภูติ โดยความจริงแล้ว ไม่มีสภาวะใดที่เรียกว่า พระโพธิสัตว์

- ชื้อ ภู พุ ช่วย อี ไช ฝั บ ภู งอ ภู เลิน ภู จง เชน ภู ชิว แจ
是故佛 說：一切法 無我、無人、無衆生、無壽者。
ฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า ธรรมทั้งหลาย ไม่มีอาตมะ ไม่มีบุคคละ ไม่มีสัตว์ะ และไม่มีชีวะะ
- ชู ฝู ที หยก ฝู ลัก จัก ชื้อ ยง งอ ตง จัง จิม พุ โทว
須菩提！若菩薩作是言，‘我當莊嚴佛土’，
อนึ่งสุภูติ หากพระโพธิสัตว์ มีวาตะกล่าวว่า เราจักตกแต่งอสังการพระพุทธเกษตรอย่างนี้ไซ้
- ชื้อ ปุก เมง ฝู ลัก ฮอ อี ภู ยู ไล ช่วย
是不名菩薩。何以故？如來說：
ก็หาชื่อว่าเป็น พระโพธิสัตว์ ไม่ ทั้งนี้เพราะเหตุไฉน ตถาคตกล่าวว่า
- จัง จิม พุ โทว แจ เจียก พุย จัง จิม ชื้อ เมง จัง จิม
莊嚴佛土者，即非莊嚴，是名莊嚴。
การตกแต่งนั้น โดยจริงแล้วก็ปราศจากสภาวะแห่งการตกแต่ง เป็นลักแต่ชื่อว่า ตกแต่งอสังการ
- ชู ฝู ที หยก ฝู ลัก ทง ตะ ภู งอ ฝั บ แจ
須菩提！若菩薩通达無我法者，
สุภูติ ถ้าพระโพธิสัตว์สามารถแจ่มแจ้ง เข้าถึงความจริงว่า ธรรมทั้งหลาย วางเปล่าจากตัวตน
แลของๆตนอย่างนี้
- ยู ไล ช่วย เมง จิน ชื้อ ฝู ลัก
如來說 名真是菩薩。
ตถาคตจึงกล่าวว่า นั่นเป็นพระโพธิสัตว์อย่างแท้จริง”

อี ที ทง กวน ฟุน ดี ลิป ปา
一體同觀 分第十八

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล เยา หยก จัน โฮว
“須菩提！於意云何？如來有肉眼不？”
พ “ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตมี มังสะจักขุ ฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล เยา หยก จัน
“如是，世尊！如來有肉眼。”
สุ “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมี มังสะจักขุ”
- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล เยา เทียน จัน โฮว
“須菩提！於意云何？如來有天眼不？”
พ “ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตมี ทิพจักขุ ฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล เยา เทียน จัน
“如是，世尊！如來有天眼。”
สุ “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมี ทิพจักขุ”
- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล เยา พุย จัน โฮว
“須菩提！於意云何？如來有慧眼不？”
พ “ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตมี ปัญญาจักขุ ฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล เยา พุย จัน
“如是，世尊！如來有慧眼。”
สุ “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมี ปัญญาจักขุ”

- ชู ฝู่ ที อี้ อี้ อุน ฮอ ยู ไล เยา ฝั บ จัน โฮว
 “須菩提！於意云何？如來有法眼不？”
 พ “ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตมี ธรรมจักขุ ฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล เยา ฝั บ จัน
 “如是，世尊！如來有法眼。”
 ส “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมี ธรรมจักขุ”
- ชู ฝู่ ที อี้ อี้ อุน ฮอ ยู ไล เยา ฟู จัน โฮว
 “須菩提！於意云何？如來有佛眼不？”
 พ “ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน ตถาคตมี พุทธจักขุ ฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล เยา ฟู จัน
 “如是，世尊！如來有佛眼。”
 ส “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตมี พุทธจักขุ”
- ชู ฝู่ ที อี้ อี้ ฮุน ฮอ ยู ฮัง ฮอ จง ซอ เยา ซา ฟู ส่วย ชือ ซา โฮว
 “須菩提！於意云何？如恒河中所有沙，佛說是沙不？”
 พ “สุภูติ เธอคิดเห็นเป็นไฉน อุปมาดังเมล็ดทรายในคงคานที่ ตถาคตกล่าวว่านั่นเป็นเมล็ดทรายฤา”
- ยู ชือ ชือ จุน ยู ไล ส่วย ชือ ซา
 “如是，世尊！如來說是沙。”
 ส “อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พระตถาคตตรัสเรียกว่านั่นเป็น เมล็ดทราย”
- ชู ฝู่ ที อี้ อี้ อุน ฮอ ยู อี้ ฮัง ฮอ จง ซอ เยา ซา เยา ยู ชือ ซา ตัง ฮัง ฮอ
 “須菩提！於意云何？如一恒河中所有沙，有如是沙等恒河，
 ดูก่อนสุภูติ เธอคิดเห็นเป็นไฉน เปรียบดจเมล็ดทรายในคงคานที่ แลมีแม่น้ำคงคาเป็นอันมาก

- ชือ จู ฮัง ฮอ ซอ เยา ซา เขียว พุ ชือ ไก ยู ชือ แหน ไว โต ไสว
是諸恒河所有沙數，佛世界如是，寧為多不？”
นับด้วยเมล็ดทรายเท่านั้น หนึ่ง มีพุทธเกษตรโลกธาตุอื่นๆ อีก เท่าจำนวนเมล็ดทรายในคงคาที่
ทั้งปวงอีกเล่า ด้วยประการดังนี้ ฟังนับเป็นจำนวนมากหลายอยู่หาหนอแล”
- ชิม โต ชือ จุน
“甚多，世尊！”
สุ “มากมายนักแล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาค”
- พุ เกา ชุ ผู่ ที อือ ซอ กวด ไทว จง ซอ เยา จง เซง
佛告須菩提：“爾所國土中，所有衆生，
พระสัมพุทธเจ้าตรัสกับพระสุภูติว่า “สรรพสัตว์ในโลกธาตุทั้งปวงเหล่านั้น
- หยก กัง จง ชิม ยู ไล เลิด จือ ฮอ อี กู
若干種心，如來悉知。何以故？
มีจิตประพติต่างๆกัน ตถาคตย่อมรู้ชัดแจ่มแจ้งในพติต่างๆนั้น ชื่อนั้นเพราะเหตุไฉน
- ยู ไล ส่วย จู ชิม ไก ไว พุย ชิม ชือ เมง ไว ชิม ซอ อี เจ ฮอ
如來說：諸心皆為非心，是名為心。所以者何？
ตถาคตกล่าวว่า สรรพจิตทั้งปวงนั้น โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะแห่งจิต
เป็นสักแต่ชื่อว่า จิต เท่านั้น ด้วยเหตุดังๆ
- ชุ ผู่ ที กั๋ว คือ ชิม ปุก คอ เต็ก เขียน ใจ ชิม ปุก คอ เตก
須菩提！過去心不可得，現在心不可得，
สุภูติ จิตในอดีต ปราศจากแก่นสารจะถือเอาก็ได้ จิตในปัจจุบันปราศจากแก่นสารจะถือเอาก็ได้

- มี โล ชิม ปุก คอ เตก

未来心不可得。”

แม้จิตในอนาคตก็ปราศจากแก่นสาร จะถือเอาก็ได้ไม่ได้ ดุจกัน” ¹¹

พับ ไก ทง ฟา พุย ดี ลิบ กิว

法界通化分第十九

- ชู ผู่ ที อี้ อี้ อุน ฮอ

“須菩提！於意云何？

ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน

- หยก เยา เลิน มุน ซำ เซียน ไต เซียน ซื่อ ไก ซี เปา

若有人滿三千大千世界七寶

ถ้ามีบุคคลใด ๆ นำ สัปตรัตนะ ปริมาณเต็มเปี่ยม เท่าเมล็ดทรายในคงคานที ห้วงมหาตริสหัสสโลกธาตุ

- อี้ ยง ปู ซี ซื่อ เลิน อี้ ซื่อ ยิน ยง เตก ฟุก ตอ ไฮว

以用布施，是人以是因緣，得福多不？”

มาบริจาคเป็นทาน บุคคลนั้นอาศัยเหตุปัจจัยดังกล่าวนี้ ได้รับบุญกุศลมากอยู่หนาแล้ว

- ยู ซื่อ ซื่อ จุน ซื่อ เลิน อี้ ซื่อ ยิน ยง เตก ฟุก ชิม ตอ

“如是，世尊！此人以是因緣，得福甚多。”

ส “อย่างนั้นข้าแต่พระผู้มีพระภาคอาศัยเหตุปัจจัยดังกล่าวผู้นั้นจักได้รับบุญกุศลมากมายพระเจ้าข้า”

- ชู ผู่ ที หยก ฟุก เต็ก เยา ลิด ยู โล ปุก ส่วย เตก ฟุก เต็ก ตอ

“須菩提！若福德有實，如來不說得福德多；

พ “ดูก่อนสุภูติ หากบุญกุศลจักพึงมี สภาวะอยู่จริงแท้แล้ว ตถาคตก็จักไม่กล่าวว่า

- อี ฟุก เต็ก บู ญู ยู ไล่ ส่วย เตก ฟุก เต็ก ตอ

以福 德無故，如來說 得福 德 多。”

เขาได้บุญกุศลมากมาย ทั้งนี้ด้วยเหตุว่า บุญกุศลนั้น ปราศจากสภาวะ ตถาคตจึงกล่าวว่า
ผู้นั้นได้บุญกุศลมากมาย” ¹²

สี เสก สี เขียง ฟุน ดี อื้อ ลิบ

離 色 離 相 分 第 二 十

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ฟุ คอ อี ญ จก เสก เซน เกียน โฮว

“須菩提！於意云何？佛可以具足色身 見 不？”

พ “อึ้ง สุกฺกติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน จักเห็นพระพุทธเจ้าได้ในรูปกายอันสมบูรณ์ นี้ฤา”

- ปุก เย ชือ จุน ยู ไล่ ปุก ยิน อี ญ จก เสก เซน เกียน

“不也，世尊！如來不應以具足色身 見。

สุ “มิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เป็นการไม่ควรเลยที่จะเห็นพระตถาคตเจ้าในรูปกายอันสมบูรณ์นี้

- ฮอ อี ญ ยู ไล่ ส่วย ญ จก เสก เซน เจียก ฟุย ญ จก เสก เซน

何以故？如來說：具足色身，即非具足色身，

ทั้งนี้เพราะเหตุใด พระตถาคตตรัสว่า รูปกายอันสมบูรณ์นั้น โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะ

- ชือ เมง ญ จก เสก เซน

是 名 具 足 色 身。”

เป็นลักแต่ชื่อเรียกว่า รูปกายอันสมบูรณ์เท่านั้น”

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ ยู ไล่ คอ อี ญ จก จู เขียง เกียน โฮว

“須菩提！於意云何？如來可以具足諸相 見 不？”

พ “ดูก่อนสุกฺกติ เธอคิดเห็นเป็นไฉน จักเห็นพระพุทธเจ้าได้ในสรรพลักษณะอันสมบูรณ์ ได้อยู่ฤา”

- ปุก เย ชื่อ จุน ยู ไล ปุก ยิน อี ฏ จก จู เขียง เกียน
“不也，世尊！如來不應以具足諸相見。
สุ“มิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเป็นการไม่สมควรที่จะเห็นพระตถาคตเจ้าในสรพลักษณ์อันสมบูรณ์
- ฮอ อี ฏ ยู ไล ส่วย จู เขียง ฏ จก เจียก พุย ฏ จก
何以故？如來說：諸相具足，即非具足，
ทั้งนี้เพราะเหตุใด พระตถาคตตรัสว่า สรพลักษณ์อันสมบูรณ์ โดยความจริงแล้วก็ปราศจากสภาวะ
- ชื่อ เมง จู เขียง ฏ จก
是名諸相具足。”
เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า สรพลักษณ์อันสมบูรณ์เท่านั้น”

ฟุก ช่วย ฮอ ช่วย ฟุน ดี อือ ลิป อี
非說所說分第二十一

- ชู ผู่ ที นี ไม อุย ยู ไล จก ชื่อ นิม
“須菩提！汝勿謂如來作是念：
พ “สุภูติเอย เธออย่ากล่าวว่า ตถาคต มีนสึการว่า
- งอ ตง เยา ฮอ ส่วย ผับ หมก จก ชื่อ นิม ฮอ อี ฏ
‘我當有所說法。’莫作是念，何以故？
เราเป็นผู้แสดงธรรมแก่มวลสรรพสัตว์ เธออย่าเข้าใจอย่างนั้นเลย ข้อนั้นเพราะเหตุไฉน
- หยก เลิน ยง ยู ไล เยา ฮอ ช่วย ผับ เจียก ไว บัน พู
若人言：如來有所說法，即為謗佛，
หากมีบุคคลกล่าวว่า ตถาคตเป็นผู้แสดงธรรม ชื่อว่าเป็นผู้ติเตียน กล่าวหาพระพุทธเจ้า

- ปุก เนน ไก งอ ขอ ช่วย กู
不能解我所說故。
เขาผู้นั้นไม่เข้าใจในวณะของเรา
- ฐ ฎู ที่ ช่วย ฝั บ เจ ฐ ฝั บ คอ ส่วย ชื่อ เมง ช่วย ฝั บ
須菩提！說法者，無法可說，是名說法。”
สฤติ ที่เรียกว่า การแสดงธรรมนั้น โดยความจริงแล้ว ไม่มีธรรมใดที่แสดงเลย เป็นลักแต่ชื่อเรียกว่า การแสดงธรรมเท่านั้น”
- อือ ชื่อ พุย เมง ฐ ฎู ที่ บัด พุ ยง
爾時，慧命須菩提白佛言：
ก็โดยสมัยนั้นแล พระสฤติเถระ ผู้มีปัญญาทูลถามพระบรมศาสดาขึ้นว่า
- ชื่อ จุน พวย เยา จง เชน อี มี ไล ชื่อ มุน ช่วย ชื่อ ฝั บ เชน ชิง ชิม ไสว
“世尊！頗有衆生，於未來世，聞說是法，生信心不？”
สุ “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ยังมีสรรพสัตว์ ไใดในอนาคตกาล สดับธรรมนี้แล้วบังเกิดศรัทธาจิตขึ้นฤา”
- พุ ยง ฐ ฎู ที่ ปึ พุย จง เชน พุย ปุก จง เชน ฮอ อี กู
佛言：“須菩提！彼非衆生，非不衆生。何以故？
พ “ดูก่อนสฤติ เขา(ผู้สดับธรรมแห่งพระสฤติ) มีใช่สรรพสัตว์ แต่จักว่ามีใช่สรรพสัตว์เลยก็มีได้”¹³
ข้อนั้นเพราะเหตุดังฤา
- ฐ ฎู ที่ จง เชน จง เชน เจ ยู ไล ช่วย พุย จง เชน ชื่อ เมง จง เชน
須菩提！衆生衆生者，如來說非衆生，是名衆生。”
ดูก่อนสฤติ ที่ว่าสรรพสัตว์ สรรพสัตว์นั้น ตถาคตกล่าวว่า ปราศจากสภาวะแห่งสรรพสัตว์ เป็นลักแต่ชื่อเรียกว่า สรรพสัตว์เท่านั้น”

บุ ฝั บ คอ เต็ก ฟุ น ตี อือ ลิบ อือ
無 法 可 得 分 第 二 十 二

• ชู ฝุ่ ที่ ปัก ฟุ ยง

須菩提 白 佛 言：

พระสุญติกราบทูลกับพระบรมศาสดาว่า

• ชือ จุน ฟุ เต็ก ออ เนา ตอ ลอ ชำ เมียว ชำ ฝุ่ ที่ ไว บู ชอ เต็ก เย

“世尊！佛得阿耨多羅三藐三菩提，為無所得耶？”

สุ “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เมื่อพระสัมพุทธเจ้า บรรลุตรัสรู้แก่ พระปรมาภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณนั้น นับว่าเป็นการมิได้บรรลุเลยฤาหนอ พระเจ้าข้า”

• ฟุ ยง ยู ชือ ยู ชือ ชู ฝุ่ ที่ งอ อือ ออ เนา ตอ ลอ ชำ เมียว ชำ ฝุ่ ที่

佛言：“如是，如是。須菩提！我於阿耨多羅三藐三菩提

พ “อย่างนั้น อย่างนั้น สุญติ เมื่อเราบรรลุตรัสรู้ อนุตตรสัมมาสัมโพธิ

• ไน จี บู เยา ชาว ฝั บ คอ เต็ก ชือ เมง ออ เนา ตอ ลอ ชำ เมียว ชำ ฝุ่ ที่

乃至無有少法可得，是名阿耨多羅三藐三菩提。”

ไม่มีธรรมแม้สักส่วนเล็กน้อยส่วนหนึ่งเลย ที่เราบรรลุได้ถึง เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า

พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ”

เจง ชิม ฮัง เชียง ฟุ่น ดี อือ ลิบ ซำ
淨 心 行 善 分 第 二 十 三

- ฟุก ซื่อ ชู ผู่ ที ซื่อ ผับ เพง ตัง บุษยา เกา ฮา
復次，須菩提！是法平等，無有高下，
อนึ่ง สุกฺขติ ธรรมทั้งหลายมีความเสมอภาคเท่ากัน ไม่มีสูงหรือต่ำ
- ซื่อ เมง ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
是名阿耨多羅三藐三菩提；
นั่นแลชื่อ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- อี บุงอ บูลิน บุงจ ชาง บุงชิว เจ ชิว อี ไช เชียง พับ
以無我、無人、無衆生、無壽者，修一切善法，
เมื่อไม่มีความยึดถือในอาตมะ ไม่ยึดถือในบุคคละ ไม่ยึดถือในสัตว์ ไม่ยึดถือในชีวิตะ
- เจียก เต็ก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
即得阿耨多羅三藐三菩提。
แล้วบำเพ็ญกุศลธรรมทั้งหมด ก็จักชื่อว่า พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- ชู ผู่ ที ซอ อุย เชียง ผับ เจ ยู ไล ช่วย เจียก ฟุย เชียง ผับ
須菩提！所言善法者，如來說即非善法，
สุกฺขติ ที่กล่าวว่า กุศลธรรมนั้น ตถาคตกล่าวว่า โดยความจริงแล้ว ไม่มีสภาวะแห่งกุศลธรรมเลย
- ซื่อ เมง เชียง ผับ
是名善法。
เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า กุศลธรรม เท่านั้นแล

ฟุก ดี บู ปี ฟุน ดี อื้อ ลิบ ซื่อ
福智無比分第二十四

- ชู ผู่ ที หยก ซำ เขียน ไต เขียน ซื่อ ไก จง ซอ เยา จู ชู มี ชัน วัง
“須菩提! 若三千大千世界中所有諸須彌山王,
 • ยู ซื่อ ตัง ซี่ เปา จู เยา เลิน ซี่ ยง ปู ซี่
如是等七寶聚, 有人持用布施;
 อึ้ง สุกฺขติ ถ้ามีบุคคลผู้นำเอากองแห่ง สัปรัตตะนะ เท่าเช่นเขาพระสุเมรุทั้งหลายใน
 มหาตริสหัสสโลกธาตุ มาบริจาคทาน
- หยก เลิน อี้ ซื่อ ปอ แยะ ปอ ลอ มิก เกง ไน จี ซื่อ กู ก็ ตัง
 若人以此般若波羅蜜經, 乃至四句偈等,
 แต่หากมีบุคคลมารับปฏิบัติ เล่าเรียนสาธยาย ประกาศชี้แจงแก่ผู้อื่น ซึ่งธรรมใน ปรชญาปารมิตา
 สูตรนี้ ที่สุดแม้เพียงคาถา 4 บาท เท่านั้น
- เซา ซี่ หุก ชง ไว ทา เลิน ซ่วย อี้ เขียน ฟุก เต็ก บัด ฟุน ปุก กิบ อี้
 受持、讀誦為他人說, 於前福德百分不及一,
 คุณานิสงส์ของบุคคลแรก ในร้อยส่วน เปรียบด้วยมิได้สัก หนึ่งส่วน
- บัด เขียน วัง เอก ฟุน ไน จี ซึง เขียว ปี ยู ซอ ปุก แหน กิบ
 百千萬億分, 乃至算數譬喻所不能及。”
 แม้นับด้วยร้อยหมื่นอสงไขย ส่วนที่สุดจนเหลือประมาณคนนับ ก็เอามาเปรียบเทียบกับ
 (กับคุณานิสงส์ของบุคคลหลัง) ไม่เท่าเทียมถึงได้เลย

ฟา ภู ซอ ฟา ฟูน ดี อี๋ ลีบ อุ
化無所化分第二十五

- ชู ฝู่ ที อี อี๋ อุณ ซอ นี๋ ตัง ไม่ อุย ยู ไล่ จัก ซื่อ นิม งอ ตง ตู จง เซง
“須菩提！於意云何？汝等勿謂如來作是念：‘我當度衆生。’
ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน เธออย่ากล่าวว่า ตถาคตมีมติการว่า เราเป็นผู้โปรดสัตว์
- ชู ฝู่ ที มก จัก ซื่อ นิม ซอ อี๋ ภู ลิต ภู เยา จง เซง ยู ไล่ ตู แจ
須菩提！莫作是念。何以故？實無有衆生如來度者。
สุภูติ เธออย่าเข้าใจอย่างนั้น เพราะเหตุดังธา โดยจริงแล้ว ก็ไม่มีสรรพสัตว์ ไใด อันตถาคตจักโปรด
- หยก เยา จง เซง ยู ไล่ ตู แจ ยู ไล่ เจียก เยา งอ เลิน จง เซง ชิว แจ
若有衆生如來度者，如來則有我、人、衆生、壽者。
ถ้ามีสรรพสัตว์อันตถาคตจักพึงโปรด ตถาคตก็มีความยึดถือผูกพันใน อาตมะ ปุคคะ สัตวะ ชีวะ
- ชู ฝู่ ที ยู ไล่ ซ่วย เยา งอ แจ เจก ฟูย เยา งอ
須菩提！如來說：‘有我者，則非有我，
สุภูติเอ๋ย การที่ตถาคตกล่าวว่า “ตัวเรา ตัวเรา” นั้น โดยความจริงแล้ว ก็ไม่มีตัวเราอยู่เลย
- ยี๋ ฟัง ฟู จื่อ เลิน อี๋ ไว เยา งอ
而凡夫之人以為有我。’
ก็แต่ปุถุชน ย่อมยึดถือ ว่ามีตัวเราอยู่
- ชู ฝู่ ที ฟัง ฟู แจ ยู ไล่ ซ่วย เจียก ฟูย ฟัง ฟู ซื่อ เมง ฟัง ฟู
須菩提！凡夫者，如來說即非凡夫。是名凡夫”
สุภูติ แม้ปุถุชนก็เถอะ ตถาคตยังกล่าวว่า โดยความจริงแล้ว ปราศจากจากสภาวะแห่งปุถุชน
เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า ปุถุชนเท่านั้น

ผ้า เชน พุย เขียง ฟน ตี อ้อ ลิป ลิว
法 身 非 相 分 第 二 十 六

- ชู ผู่ ที อี อี อุน ฮอ คอ อี ซำ ลิป อ้อ เขียง กวน ยู ไล โสว
“須菩提! 於意云何? 可以三十二相觀如來不?”
ดูก่อนสุภูติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน จักพึงเห็นตถาคตได้ ใน มหาปริสลักษณะ 32ประการฤา”
- ชู ผู่ ที ยง ยู ชือ ยู ชือ อี ซำ ลิป อ้อ เขียง กวน ยู ไล
須菩提言: “如是! 如是! 以三十二相觀如來。”
สุ “อย่างนั้น อย่างนั้น ข้าแต่พระผู้มีพระภาค พึงโดยมหาปริสลักษณะ 32ประการ”
- พุ ยง ชู ผู่ ที หยก อี ซำ ลิป อ้อ เขียง กวน ยู ไล แจ
佛言: “須菩提! 若以三十二相觀如來者,
พ “ดูก่อนสุภูติ ถ้าเห็นตถาคตได้ โดย มหาปริสลักษณะ 32ประการไซ้ร้
- จวน ลุน เชน วัง เจก ชือ ยู ไล ชู ผู่ ที บัด พุ ยง
轉輪聖王 即是如來。” 須菩提白佛言:
พระจักรพรรดิราช ก็ชื่อว่า ตถาคต “วิหนอ” พระสุภูติกราบทูลสนองพระสัมพุทธเจ้าว่า
- ชือ จุน ยู งอ ไก พุ ซอ ส่วย จี ปุก ยิน อี ซำ ลิป อ้อ เขียง กวน ยู ไล
“世尊! 如我解佛所說義, 不應以三十二相觀如來。”
สุ “ข้าแต่พระสุคต ตามความเข้าใจของข้าพระองค์ ในธรรมอรรถซึ่งพระสัมพุทธเจ้าตรัสไว้
เป็นการไม่สมควรที่จะเห็นพระตถาคต โดยมหาปริสลักษณะ 32ประการเลย”
- อ้อ ชือ ชือ จุน ยื่อ ส่วย กี ยง
爾時, 世尊而說偈言:
ในสมัยนั้นแล พระผู้มีพระภาคได้กล่าว นิคมคาถาว่า

- หยก อี เสก เกียน งอ อี อิม เซง คิว งอ
 “若以色見我， 以音聲求我，
 “ผู้ใดจักเห็นเราในรูป ฤาจักหาเราในเสียง
- ชื้อ เลิน ฮัง เชีย เต้า ปุก เนน เกียน ยู ไล
 是人行邪道， 不能見如來”
 ผู้นั้นย่อมชื่อว่า ดำเนินทางที่ผิด ย่อมไม่สามารถเห็นตถาคตได้”

บุ ดิน บุ มิก ฟุน ตี อื้อ ลิบ ซี
 無斷無滅分第二十七

- ชู ผู่ ที นี หยก จัก ชื้อ นิม ยู ไล ปุก อี กู จก เชียง กู
 “須菩提！汝若作是念：‘如來不以具足相故，
 อหนึ่ง สุกฺกติ หากเราพึงมนสิการว่า เพราะเหตุตถาคต มิได้มีสรรพบุปลักษณะอันสมบุรณ์
 (คือ มหาบุริสลักษณะ 32 ประการ และ อลิตยานุพยัญชนะ 80)
- เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
 得阿耨多羅三藐三菩提。’
 แล้วบรรลุ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ
- ชู ผู่ ที มก จัก ชื้อ นิม ยู ไล ปุก อี กู จก เชียง กู
 須菩提！莫作是念，‘如來不以具足相故，
 สุกฺกติเออย เธออย่างเข้าใจอย่างนั้นเลยว่า เพราะเหตุตถาคต มิได้มีสรรพบุปลักษณะอันสมบุรณ์
- เตก ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ผู่ ที
 得阿耨多羅三藐三菩提。’
 แล้วบรรลุ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ

- ชู ฝู่ ที่ นี หยก จัก ชื้อ นิม ฝับ ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู่ ที่ ชิม แจ
須菩提! 汝若作是念, 發阿耨多羅三藐三菩提心者,
สุญติ หากเธอมีมนสิการอย่างนี้ไซ้ร้ บุคคลผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อ พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ
- ส่วย จู ฝับ ดิน มิก มก จัก ชื้อ นิม ฮอ อี กู
說諸法斷滅。莫作是念! 何以故?
ก็จักกล่าวได้ว่า ธรรมทั้งปวงขาดศูนย์ เธออย่าได้มนสิการอย่างนั้นเลย ทั้งนี้เพราะเหตุใดฤา
- ฝับ ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฝู่ ที่ ชิม แจ อี ฝับ ปุก ส่วย ดิน มิก เขียง
發阿耨多羅三藐三菩提心者, 於法不說斷滅相。”
โดยความจริงแล้ว บุคคลผู้บังเกิดจิตมุ่งต่อพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิ จักไม่มีวาตะกล่าวว่
ธรรมทั้งปวงขาด ศูนย์ ได้ ¹⁴

ปุก ชิว ปุก ทำ ฟุน ดี อื้อ ลิบ ปา
不受不貪分第二十八

- ชู ฝู่ ที่ หยก ฝู่ ลัก อี มุน ฮัง ฮอ ซา ตัง ชื้อ ไก ชี เปา ชี ยง ปู ชี
“須菩提! 若菩薩以滿恒河沙等世界七寶持用布施;
ดูก่อนสุญติ ถ้ามีพระโพธิสัตว์นำเอา สัปรัตตะนะ ซึ่งมีปริมาณเต็มเปี่ยมเท่าจำนวนเมล็ดทราย
ใน คงคา นทีห้วงมหาตริสหัสสโลกธาตุ ออกบริจาคทาน
- หยก ฟุก เปา เลิน จื้อ อี ไช ฝับ บุง อ เตก เซง อี อิม
若復有人知一切法無我, 得成於忍,
แต่หากมีบุคคลมารู้แจ้งว่า ธรรมทั้งปวง ปราศจากตัวตน เขาผู้นั้นได้สำเร็จแก่ ปัญญาความตรัสรู้ ¹⁵
- ชื้อ ฝู่ ลัก เซง เขียน ฝู่ ลัก ซอ เตก กง เต็ก ฮอ อี กู
此菩薩勝前菩薩所得功德。何以故?
พระโพธิสัตว์องค์หลังนี้ ได้คุณานิสงส์ประเสริฐยิ่งกว่าพระโพธิสัตว์องค์แรก ชื่อนั้นเพราะเหตุดังฤา

- ชู ผู้ ที่ อี จู ผู้ ลัก ปุก เชา ฟุก เต็ก กู
須菩提! 以諸菩薩不受福德故。”
ดูก่อนสุภูติ เพราะพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ย่อมไม่ยึดถือใน สรรพบุญกุศลนั่นเอง”
- ชู ผู้ ที่ ปัด ฟุ ยง ชื่อ จุน อุณ ฮอ ผู้ ลัก ปุก เชา ฟุก เต็ก
須菩提白佛言: “世尊! 云何菩薩不受福德?”
พระสุภูติกราบทูลกับพระสัมพุทธเจ้าว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค เหตุไฉนเล่า พระโพธิสัตว์ จึงไม่ยึดถือในบุญกุศลหนอ พระเจ้าข้า”
- ชู ผู้ ที่ ผู้ ลัก ซอ จัก ฟุก เต็ก ปุก ยิน ทำ ตู ชื่อ กู ส่วย ปุก ชิว ฟุก เต็ก
“須菩提! 菩薩所作福德, 不應貪著, 是故說不受福德。”
พ “ดูก่อนสุภูติ พระโพธิสัตว์บำเพ็ญกุศลแล้ว ไม่พึงบังเกิดความโลภ ยึดถือเอา เพราะเหตุฉะนั้นแล จึงกล่าวได้ว่า ไม่ยึดถือในบุญกุศล

ไว จี สก เจง ฟุน ตี อือ ลิป กิว

威儀寂淨分第二十九

- ชู ผู้ ที่ หยก เยา เลิน ยง ยู ไล หยก ไล หยก ชี หยก ซอ หยก ออ
“須菩提! 若有人言: 如来若来若去、若坐、若卧,
อนึ่งสุภูติ หากมีผู้กล่าวว่า ตถาคตเสด็จมาอยู่ ตถาคตดำเนินอยู่ ตถาคตประทับอยู่ ตถาคตบรรทมอยู่
- ชื่อ เลิน ปุก ไก งอ ซอ ซ่วย จี ฮอ อี กู
是人不解我所說義。何以故?
บุคคลผู้กล่าวนั้น มิได้เข้าใจแจ่มแจ้งในธรรมอรรถ อันเราแสดงไว้เลย ข้อนั้นเพราะเหตุไฉน
- ยู ไล แจ บู ซอ ชง ไล หยิด บู ซอ ชี กู เมง ยู ไล
如来者, 無所從來, 亦無所去, 故名如来。”
โดยความจริงแล้ว พระตถาคตปราศจากที่มา และปราศจากที่ ไป เหตุนั้นจึงชื่อว่า ตถาคต

อี หับ เขียง ลี ฟน ตี ชำ ลิป
一合相理分第三十

- ชู ฝู ที หยก เขียง นำ จื่อ เขียง นุย เลิน อี ชำ เขียน ไต เขียน ชือ ไก
“須菩提! 若 善 男子、善 女 人, 以 三 千 大 千 世 界
ดุก่อนสุภติ กุลบุตร กุลธิดาใดๆ ถ้าพิจารณากระจาย มหาตริสหัสโลกธาตุ
- ชู ไว มุย ชิม อี อี อุณ ฮอ ชือ มุย ชิม จง แนน ไว ตอ โฮ
碎為微塵, 於意云何? 是微塵衆 寧 為多不? ”
ให้เป็นผุยผงละเอียด เธอคิดเห็นเป็นไฉน กองแห่งปรมาณูเหล่านั้น มีจำนวนมากมายอยู่ถาหนอแล
- ชู ฝู ที ยง ชิม ตอ ชือ จุน ฮอ อี กู หยก ชือ มุย ชิม จง ลิด ยา แจ
須菩提言: “甚 多, 世 尊! 何 以 故? 若 是 微 塵 衆 實 有 者,
สุ “มากมายนักแล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาค ข้อนั้นเพราะเหตุไฉน เพราะถากองแห่งปรมาณูเหล่านี้
จักพึงมีสภาวะอยู่จริงไซร้
- ฟุ เจก ปุก ช่วย ชือ มุย ชิม จง ฮอ อี แจ ฮอ
佛則不 說 是 微 塵 衆, 所 以 者 何?
พระสัมพุทธเจ้าก็จักไม่ตรัสว่า กองแห่งปรมาณูนั้น ทั้งนี้เพราะเหตุใดเล่า
- ฟุ ช่วย มุย ชิม จง เจียก ฟุย มุย ชิม จง ชือ เมง มุย ชิม จง
佛 說: 微 塵 衆, 即 非 微 塵 衆, 是 名 微 塵 衆。
พระสัมพุทธเจ้าตรัสว่า กองแห่งปรมาณู โดยความจริงแล้ว ก็ไม่สภาวะแห่งกองปรมาณูเลย
เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า กองปรมาณูเท่านั้น
- ชือ จุน ยู ไล ฮอ ช่วย ชำ เขียน ไต เขียน ชือ ไก
世 尊! 如 來 所 說 三 千 大 千 世 界,
ข้าแต่พระสุคต มหาตริสหัสโลกธาตุ ซึ่งพระสัมพุทธเจ้าตรัสนั้น

- เจียก ฟุย ชือ ไก ชือ เมง ชือ ไก ฮอ อี กู

即非世界，是名世界。何以故？

โดยจริงแล้วก็ปราศจากสภาวะแห่ง โลกาธาตุ เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า โลกาธาตุ เพราะเหตุไฉน

- หยก ชือ ไก ลิด ยา แจ เจียก ชือ อี หับ เขียง

若世界實有，者即是一合相。

ถ้าโลกาธาตุพึงมีสภาวะอยู่จริงไซ้ไร ก็ชื่อว่าเป็น เอกชนลักษณะ

- ยู ไล ช่วย อี หับ เขียง เจก ฟุย อี หับ เขียง ชือ เมง อี หับ เขียง

如來說：‘一合相，即非一合相，是名一合相。’

พระตถาคตตรัสว่า เอกชนลักษณะ โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะแห่ง เอกชนลักษณะ เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า เอกชนลักษณะ เท่านั้น

- ชู ผู่ ที อี หับ เขียง แจ เจก ชือ ปุก คอ ช่วย

須菩提！一合相者，即是不可說，

พ “ดูก่อนสุภูติ เอกชนลักษณะนั้น ไม่มีสภาวะโดยตัวของมันเองอยู่เลย

- ตัน ฟัม ฟุ จือ เลิน ทำ ตู คี ชือ

但凡夫之人貪著其事。”

ก็แต่ปุถุชนยึดถือว่ามีสภาวะโดยตัวของมันเองอยู่อย่างจริงแท้”

จือ เกียน ปุก เซง ฟุน ดี ชำ ลิบ อี

知 見 不 生 分 第 三 十 一

- ชู ผู่ ที หยก เลิน ยง ฟุ ช่วย งอ เกียน เลิน เกียน จง เซง เกียน ชิว แจ เกียน

“須菩提！若人言：佛說我見、人見、衆生見、壽者見。

อนึ่งสุภูติ ถ้ามีบุคคลมากกล่าวว่า พระสัมพุทธเจ้าตรัสว่า มี อาตมะหัตตะนะ มีปคคละหัตตะนะ

มีสัตตะหัตตะนะ มีชีวะหัตตะนะ ดังนี้ไซ้ไร

- ชู ฬุ ที่ อี อี อุณ ขอ ชื่อ เลิน ไก งอ ขอ ช่วย จี โสว

須菩提！於意云何？是人解我所說義不？”

สฤติ เธอมีความคิดเห็นเป็นไฉน บุคคลนั้นเข้าใจแจ่มแจ้ง ในธรรมอรรถอันเราแสดงไว้ฤา”

- ปุก เย ชื่อ จุน ชื่อ เลิน ปุก ไก ยู โล ขอ ช่วย จี ขอ อี ภู

“不也，世尊！是人不解如来所說義。何以故？

สุ “หามิได้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาค บุคคลนั้นไม่เข้าใจแจ่มแจ้งในธรรมอรรถ อันพระตถาคตเจ้าแสดงไว้เลย ข้อนั้นเพราะเหตุใดฤา

- ชื่อ จุน ช่วย งอ เกียน เลิน เกียน จง เชน เกียน ชิว แจ เกียน

世尊說：我見、人見、衆生見、壽者見，

ก็เพราะพระสฤติ ตรัสแล้วว่า อาตมะทัศน์ะ ปุคละทัศน์ะ สัตวะทัศน์ะ ชีวะทัศน์ะ

- เจียก พุย งอ เกียน เลิน เกียน จง เชน เกียน ชิว แจ เกียน

即非 我見、人見、衆生見、壽者見，

โดยความจริงแล้ว ก็ปราศจากสภาวะแห่ง อาตมะทัศน์ะ ปุคละทัศน์ะ สัตวะทัศน์ะ ชีวะทัศน์ะ

- ชื่อ เมง งอ เกียน เลิน เกียน จง เชน เกียน ชิว แจ เกียน

是名 我見、人見、衆生見、壽者見。”

เป็นสักแต่ชื่อเรียกว่า อาตมะทัศน์ะ ปุคละทัศน์ะ สัตวะทัศน์ะ ชีวะทัศน์ะ เท่านั้น

- ชู ฬุ ที่ พัด ออ เนา ตอ ลอ ซำ เมียว ซำ ฬุ ที่ ชิม แจ

“須菩提！發阿耨多羅三藐三菩提心者，

พ “ดูก่อนสฤติ บุคคลผู้มีจิตปรารถนาต่อพระอนุตรสัมโพธิ

- อี อี ไช พับ ยิน ยู ชือ จือ ยู ชือ เกียน ยู ชือ ชิง ไก ปุก เซง พับ เซียง
於一切法，應如是知，如是見，如是信解，不生法相。
พึงมีความกำหนดรู้อย่างนี้ พึงมีทัศนะอย่างนี้ พึงมีศรัทธาและความเข้าใจแจ่มแจ้งในธรรมทั้งหลาย
ไม่บังเกิดธรรมลักษณะขึ้น ¹⁷

- ชู ผู่ ที ชอ ยง พับ เซียง แจ ยู ไล ช่วย
須菩提！所言法相者，如來說
สฤติ！ ที่กล่าวว่า ธรรมลักษณะนั้น ตถาคตกล่าวว่า

- เจียก ฟุน พับ เซียง ชือ เมง พับ เซียง

即非法相，是名法相。”

โดยความจริงแล้วก็ปราศจากสภาวะแห่งธรรมลักษณะ เป็นลักแต่ชื่อเรียกว่า ธรรมลักษณะเท่านั้น”

อิน ฟา พุย จิง ฟุน ดี ซำ ลิบ อือ

應化非真分第三十二

- ชู ผู่ ที หยก เปา เลิน อี มุน บู เลียน ออ เจง คี ชือ ไก ซี เปา
“須菩提！若有人以滿無量阿僧祇世界七寶
อึ่งสฤติ หากมีบุคคลนำเอา สัปตรัตนะ มีปริมาณเต็มทั่ว อสงไขยโลกธาตุ อันไม่มีประมาณ

- ซี ยง ปู ซี หยก เปา เซียง นำ จือ เซียง นุย เลิน พัด ผู่ ที ชิม แจ
持用布施，若有善男子、善女人發菩提心者，
มาบริจาคทาน แต่ถ้ามีกุลบุตร กุลธิดาใดๆ ตั้งจิตปรารถนาต่อ พระอนุตรสัมมาสัมโพธิ

- ซี อี ชือ เกง ไน จี ชือ กู กี้ ตัง เซา ซี ทุก ชง
持於此經，乃至四句偈等，受持讀誦，
มาปฏิบัติตามซึ่งพระสูตรนี้ แม้ที่สุตคาถาเพียง 4 บาท เขารับปฏิบัติ ถ้าเล่าเรียนสาธยายก็ดี

- ไว เลิน ยิน ส่วย ชี ฟูก เซง ปี อุน ฮอ ไว เลิน ยิน ช่วย
為人演說，其福勝彼。云何為人演說，
ถ้าประกาศแก่ผู้อื่นก็ดี ย่อมมีบุญกุศลวิเศษยิ่งกว่าผู้บริจาคนั้นเสียอีก

- ปุก ชู อี เขียง ยู ยู ปุก ตง ฮอ อี กู
不取於相，如如不働。何以故？”
ก็การประกาศแก่ผู้อื่นนั้นเป็นไฉน คือความไม่ยึดถือผูกพันในลักษณะ ตั้งมั่นอยู่ใน
ตถาตาภาพรรมดา โดยไม่หวั่นไหว ข้อนั้นเพราะเหตุดังฤา

- อี ไช เยา ไว ผับ
“一切有為法，
เพราะว่าสังขตธรรมทั้งปวง

- ยู โมง ฟับ เกา เอีย
如夢幻泡影，
อุปมาดังความฝัน ดังภาพมายา ดังฟองน้ำ ดังเงา

- ยู โลว เอีย ยู เตียง
如露亦如電，
ดั่งน้ำค้างและดั่งสายฟ้าแลบ

- ยิน จก ยู ชือ กวน
應作如是觀”
พึงเพ่งพิจารณาโดยอาการอย่างนี้”

- ฟู ช่วย ชือ เกง อี เจียง เลา ชู ผู่ ที กิบ จู ปี คิว ปี คิว นี
佛說是經已，長老須菩提 及諸比丘、比丘尼、
เมื่อพระสัมพุทธเจ้าตรัสพระสูตรนี้แล้วสานลง พระสงฆ์ผู้มีอายุ พร้อมด้วยเหล่าภิกษุ ภิกษุณี

- เยา พอ ลัก เยา พอ อี อี ไช ชือ เกียน เทียน เลิน ออ ชิว ลอ มุน ฟู ซอ ช่วย
優婆塞、優婆夷，一切世間、天、人、阿修羅，聞佛所說，
อุบาสก อุบาสิกา ตลอดจกนปวงเทพ มนุษย์ อสูร ในโลกทั้งหลาย ได้สดับซึ่งพระพุทธพจน์แล้ว

- ไก ไต ฟุน ฮี ชิง เซา ฮง ฮัง
皆大歡喜，信受奉行。
ก็พากัน อนุโมทนาชื่นชมยินดี มีความศรัทธาอ่อนรับไปปฏิบัติด้วยประการฉะนี้แล

- กิม กัง ปอ เย ปอ ลอ มิก เกง

金剛般若波羅蜜經

วัชรปรัชญาปารมิตาสูต

ปอ หยก บู จิน จัง จิน ยง

般若無盡藏真言

- นำ มอ ปอ เค ฟา ดี ปอ ลี เย ปอ ลอ มิก ตอ อี ตัน จี หา จัน

納謨薄伽伐帝鉢唎若波羅蜜多曳怛姪他唵

- คี ลี ดี ลี ลิด ลี สุก ลู จื่อ ซำ มิก ลิก จื่อ ฟุ เซง อี ซา ฮอ

紇唎地唎室唎戍嚕知三密栗知佛社曳娑訶

กิม กัง ชิม จัง ยง

金剛心真言

- จัน อู ลุน นี ซอ พอ ฮอ

唵烏倫尼娑婆訶

ฟุก เคียด จิน ยง

補闕真言

- นำ มอ ฮอ ลอ ตัน นอ ตอ ลอ เย เย แค ลา เค ลา กิ จู กิ จู

南謨喝囉怛那哆囉夜耶佉囉佉囉俱住俱住

- มอ ลา มอ ลา ฟุ ลา ฮง ฮอ ลา ชู ตัน หนู ฮง ฟา สุด นอ ซอ พอ ฮอ

摩囉摩囉虎囉吽賀賀蘇怛拏吽潑抹拏娑婆訶

(三遍)

ฟุก เคียด จิน เยา

補 闕 真 言

- **จัน ฟุ ลู ฟุ ลู แซ อี หมก มก ซา ฮอ**
 唵 呼 嚧 呼 嚧 社 曳 穆 契 娑 訶

โพว ฮุย ฮี จิน ยง

普 回 向 真 言

- **จัน ซอ มอ ลา ซอ มอ ลา มี มอ นำ ลัก วาว ฮอ มอ ฮอ ซอ เกีย ลา วาว ฮง**
 唵 娑 摩 囉 娑 摩 囉 彌 摩 囊 薩 縛 訶 摩 訶 斫 迦 囉 嚩 吽

จั่ง

讚

- **กิม กัง ปอ แย กง เต็ก นัน เลียง ซื่อ กู เมียว จี กวง บู เปียน**
 金 剛 般 若 功 德 難 量 四 句 妙 義 廣 無 邊
- **ชู ผู่ ที ซึง ลัก เกียง บู ชัว บู ชวง ยิน จก ยู ซื่อ กวน**
 須 菩 提 信 力 堅 無 說 無 傳 應 作 如 是 觀
- **นำ มอ คี ยง ฮุย เซียง ฟุ ผู่ ลัก** (3 จบ)
 南 無 祈 園 會 上 佛 菩 薩 (三稱)

ชิม เกง (心經)

- ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ ชิม เกง กวง จื่อ ใจ ผู่ สัก
 般若波羅密多心經 觀自在菩薩，
 ปรัชญาปารมิตาหทัยสูตร พระอารยาลอเกิตศวรโพธิสัตว์
- ฮัง ชิม ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ ซื่อ เจียว เกียน อู วัน ไก คง ตู อี ไช คู งุก
 行深般若波羅蜜多時，照見五蘊皆空，度一切苦厄。
 เมื่อครั้งบำเพ็ญจริยาแห่งปัญญาบารมีย่างลึกซึ้ง，ได้พบว่า เบญจขันธ์ล้วนว่างเปล่า，
 จึงได้ก้าวล่วงสรรพทุกข์ทั้งปวง，
- เส่ ลี จื่อ เส็ก ปุก อี คง คง ปุก อี เส็ก เส็ก เจียก ซื่อ คง
 舍利子，色不異空，空不異色，色即是空，
 สารีบุตร，รูปไม่ต่างจากความว่าง，ความว่างก็ไม่ต่างจากรูป，รูปคือความว่าง，
- คง เจียก ซื่อ เส็ก เซา เสียง ฮัง เส็ก ยิด ผุก หยู ซื่อ
 空即是色，受想行識，亦復如是。
 แลความว่างก็คือรูป，อัน เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ，ก็เป็นเช่นนั้น，
- เส่ ลี จื่อ ซื่อ จู ผับ คง เซียง ปุก เซง ปุก มิก
 舍利子， 是諸法空相， 不生不滅，
 สารีบุตร， ก็สรรพธรรมทั้งปวงมีความว่างจากลักษณะ， มิเกิดขึ้นและมิดับสูญไป，
- ปุก เกียว ปุก เจง ปุก เจง ปุก กำ ซื่อ กู คง จง
 不垢不淨， 不增不減。 是故空中
 มิแปดเปื้อนและมิบริสุทธิ์， มิเพิ่มขึ้นและมิลดลง， ด้วยเหตุฉะนั้นในความว่างนั้น，

- บุปฺเภก บุปฺเชา เสียง ฮัง เสก บุปฺจัน ยื่อ พี เสก เซง อี
 無色，無受 想 行 識， 無眼 耳 鼻 舌 身 意，
 จึงไร้รูป, ไร้เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ, ไร้ซึ่งจักขุ โสต ฆาน ชิวหา กาย และมโน,
- บุปฺ เสก เซง เฮียง มี จก ผับ บุปฺจัน ไก ไน จี บุปฺ อี เสก ไก
 無色 聲 香 味 觸 法， 無眼界，乃至無意識界，
 ไร้ซึ่งรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และธรรมารมณฺ์, ไร้ซึ่งจักขุธาตุ, ไปจนถึงไร้ซึ่งมโนวิญญาณ,
- บุปฺ บุปฺ เมง หยิด บุปฺ บุปฺ เมง จิน ไน จี บุปฺ เลา ซื่อ
 無無明， 亦無無明盡， 乃至無老死，
 ไร้ซึ่งอวิชชาความไม่รู้, และไร้ซึ่งความสิ้นไปของอวิชชา, จนไร้ซึ่งความชรา มรณะ,
- ยิด บุปฺ เลา ซื่อ จิน บุปฺ คู จิบ มิก เตา
 亦無老死盡， 無苦集滅道，
 แลไร้ซึ่งความสิ้นไปของความชราและมรณะ, ไร้ซึ่งทุกข์, สมุทัย, นิโรธ, และมรรค,
- บุปฺ ดี หยิด บุปฺ เตก อี บุปฺ ซอ เตก กู ผู่ ที ลัก ตอ
 無智亦無得， 以無所得故。 菩提薩埵，
 ไร้ซึ่งปัญญาญาณ และยังไร้ซึ่งการเข้าถึง(ปัญญาญาณ)ได้, และด้วยเหตุที่มีอาจเข้าถึงได้
 ด้วยประการทั้งปวง, พระโพธิสัตว์,
- อี ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ กู ชิม บุปฺ คง ไง
 依般若波羅蜜多故， 心無罣礙，
 เพราะอาศัยปัญญาปารมิตาเป็นเหตุ, ให้ในหทัยไร้ซึ่งความสงสัยเคลือบแคลง,
- บุปฺ คง ไง กู บุปฺ เยา คง บุปฺ
 無罣礙故， 無有恐怖，
 แลเมื่อไร้ซึ่งความสงสัยเคลือบแคลงแล้ว, จึงปราศจากความตระหนกหวาดหวั่น,

- ยิน ลี ติน เตา มง เขียง กิว เกง นิบ พับ
 遠離顛倒夢想， 究竟涅槃，
 ไกลห่างจากความคิดและความฝันที่วิปลาสผกผัน, จนบรรลุพระนิรwaanได้ในที่สุด,
- ชำ ชือ จู ฟู อี ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ กู
 三世諸佛， 依般若波羅波多故，
 อันพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในไตรกาล, ด้วยเหตุที่ทรงอาศัยปัญญาปารมิตา,
- เตก ออ เนา ตอ ลอ ชำ เมียว ชำ ฝู ที่ กู จือ ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ
 得阿耨多羅三藐三菩提。故知般若波羅蜜多，
 จนได้บรรลุพระอนุตรสัมมาสัมโพธิ, ด้วยเหตุฉะนั้นจึงสมควรทราบว่ ปัญญาปารมิตานี้
- ชือ ไต เชง เจา ชือ ไต เมง เจา ชือ บู เขียง เจา ชือ บู ตัง ตัง เจา
 是大神咒， 是大明咒， 是無上咒 是無等等咒，
 คือมหาคักตามนตร์, มหาวิชยามนตร์, อนุตรมนตร์, อสมมนตร์,
- แนน ซี อี ไช คุ จิน ลิก ปุก อี
 能除一切苦， 真實不虛。
 สามารถขจัดสรรพทุกข์ทั้งปวง, เป็นสัจจะที่มีผิพลาตหลอกหลวง, จึงกล่าว มนตราปารมิตา ว่า
- กู ถ่วย ปอ แย ปอ ลอ มิก ตอ เจา เจียก ถ่วย เจา หัก
 故說般若波羅蜜多咒。 即說咒曰
- กิด ดี กิด ดี ปอ ลอ กิด ดี ปอ ลอ เจง กิด ดี ฝู ที่ ลัก พอ ฮอ
 揭諦揭諦， 波羅揭諦 波羅僧揭諦， 菩提薩婆訶。
- ปอ เย ปอ ลอ มิก ตอ ชิม เกง จง
 般若波羅蜜多心經終

วัง เชนง ลี้น จีว

往生神咒

คาถาจตุสดมภ์

- นำ มอ ออ มี ตอ พอ เย ตอ ทอ เค ตอ เย ตอ ดี เย ทอ
南 無 阿 彌 多 婆 夜 哆 他 伽 哆 夜 哆 地 夜 他
- ออ มี ลี ตู พอ ปี่ ออ มี ลี ตอ เล็ด ตำ พอ ปี่
阿 彌 唎 都 婆 毘 阿 彌 唎 哆 悉 耽 婆 毘
- ออ มี ลี ตอ ปี่ เกีย ลัน ดี ออ มี ลี ตอ ปี่ เกีย ลัน ตอ
阿 彌 唎 哆 毘 迦 蘭 諦 阿 彌 唎 哆 毘 迦 蘭 哆
- เค มี ยื่อ เค เค นอ จื่อ ตอ เกีย ลี ซอ พอ ซอ
伽 彌 膩 伽 伽 那 拈 多 迦 隸 莎 婆 訶

(三稱)

ฮ้วย เฮียง กี่ (แผ่เมตตา)

回 向 偈

* ยง อี้ ซื่อ กง เต็ก

願 以 此 功 德

• เฮียง เปา ซื่อ ตง เอ็น

上 報 四 重 恩

• หยก เยา เกียน บุน แจ

若 有 見 聞 者

• จิน ซื่อ อี้ เปา เซง

盡 此 一 報 身

จ้ง จิม ฟุ เจง โท

莊 嚴 佛 淨 土

ฮา จี ซาม ทู คู

下 濟 三 途 苦

เส็ด ผัป ผู่ ที ชิม

悉 發 菩 提 心

ทง เซง เกก ลก กวด

同 生 極 樂 國

ปรารถนาจิต ด้วยบุญกุศลนี้ ขอถึงอสังการ พุทธสัทธินิยาม ขึ้นเบื้องบน ขอส่งผลถึง
ผู้ทรงคุณอันใหญ่หลวงทั้ง 4 อันได้แก่ พระพุทธเจ้า พระมหากษัตริย์ ครูอาจารย์ คุณบิดามารดา,
ลงเบื้องล่าง ขอให้เป็หนาน แก่อบายภูมิทั้ง 3 อันมี ติรัจฉาน เปรด อสุรกาย หากแม้นมีผู้ใด
ได้เห็น ได้สดับดังนี้, ล้วนก่อเกิดโพธิ (ปัญญา การรู้แจ้ง), ยามสิ้นรูปกาย สุตท้ายนี้
ล้วนจติ ใน สุขาวดี ด้วยกัน.

* ยง เชียว ซาม เจียง จู พัน เนา

願 消 三 障 諸 煩 惱

• โปว ยง จุย เจียง เสก เชียว ซี

普 願 罪 障 悉 消 除

ยง เตก ดี ฟุย จิน เมง เลียว

願 得 智 慧 真 明 了

ซื่อ ซื่อ เซียน ฮัง ผู่ ลัก เตา

世 世 常 行 菩 薩 道

ด้วยสัจจาทิฐฐานนี้ ขอตั้งจิต อุปสรรคทั้ง 3 อันได้แก่ กิเลส กรรม วิบาก กิเลสทั้งหมด
ของจกมลายสิน, ด้วยสัจจาทิฐฐานนี้ ปรารถนาให้ ถึง ซึ่งสัจจปัญญา รู้แจ้ง กระจางสิน,
ด้วยสัจจาทิฐฐานนี้ ขอแผ่ให้ทั่วถึง บาปอันเป็นอุปสรรค แห่งกุศลกรรม จงตัดถอน ทำลาย
มลายสิน, ทุกกาลเวลา ขอเดินตามทาง แห่งพระโพธิสัตว์ จะปฏิบัติตามตลอด เสมอไป.

ข้า กุย อี (ไตรสรณาคม)

三皈依

* จื่อ กุย อี ฟุ ตง ยง จง เซง ที่ ไก ไต เตา ผัด บู เชียง ชิม
 自歸依佛 當願衆生 體解大道 發無上心
 ข้าพเจ้าขอขยิดถือ พระพุทธรองค์ทรงเป็นสรณะ, ขอให้ปณิธานนี้ พึงบังเกิดมี แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย,
 จะขอปรับตน อย่างเหมาะสม เพื่อให้ ถึง มหามรรค (หนทางแห่งพระนิพาน), ขอให้บังเกิดจิต
 มุ่งตรงต่อ อนุตรระสัมิโพธิ (การตรัสรู้ที่สมบูรณ์สูงสุด) (กราบ)

* จื่อ กุย อี ผับ ตง ยง จง เซง ชิม ยิบ เกง จัง ดี ฟุย หยู่ ไฮ
 自歸依法 當願衆生 深入經藏 智慧如海
 ข้าพเจ้าขอขยิดถือ พระธรรม เป็นสรณะ, ขอให้ปณิธานนี้ พึงบังเกิดมี แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย,
 ขอให้เข้าถึง พระสูตร พระปิฎก อันละเอียดลึกซึ้ง, ขอให้มปัญญา ดังมหาสมุทร. (กราบ)

* จื่อ กุย อี เจง ตง ยง จง เซง หง ลี ไต จง อี ไช บู ไร ฮัว นำ เซง จง
 自歸依僧 當願衆生 統理大衆 一切無礙和南聖衆
 ข้าพเจ้าขอขยิดถือ พระสงฆ์ เป็นสรณะ, ขอให้ปณิธานนี้ พึงบังเกิดมี แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย,
 ขอให้ได้เป็น ผู้อภิบาล ดูแลมหาบริษัท, โดยปราศจากอุปสรรคทั้งปวง, ข้าพเจ้าขอน้อม สักการะ
 แต่ พระอริยะทั้งปวง โดยพร้อมเพรียงกัน, (กราบ)

ขยายความจากผู้แปล

- 1 ธรรมของพระพุทธองค์ ดุจยานพาหนะ มี แพ เป็นต้น สำหรับผู้ข้ามพ้นทุกข์ อาศัยข้าม วัฏฏสงสาร เมื่อบรรลุถึงฝั่ง อมตนิพพาน ที่ปรารถนาแล้ว ผู้นั้นก็ย่อมไม่แบกหาม แพ ให้เป็นภาระ คงปล่อยทิ้งไว้ที่ชายฝั่งนั่นเอง แต่ในขณะที่ยังไม่บรรลุถึงฝั่ง ก็จำเป็นต้องอาศัยไปพลางๆ ข้อความนี้เปรียบเทียบกับ พุทธภาสิตใน อลคัฑทุปมสูตร แห่งบาลีมัชฌิมนิกาย
- 2 ธรรมทั้งปวง มีความ ศูนย์ เป็นลักษณะ จึงกล่าวไม่ได้ว่า เป็นธรรม หรือ อธรรม และจากความศูนย์นี้ จึงแบ่งประเภท อริยบุคคลต่างๆ เช่น พระโสดา สกทาคามี อานาคามี และพระอรหันต์ ทั้งนี้เพราะธรรมทั้งปวง ไม่มีสภาวะแน่นอน อยู่ได้ โดยตัวเอง ถ้ามีสภาวะแน่นอนในตัวเองของมัน **ไซ้** พระอริยบุคคลประเภทต่างๆ นี้ก็เกิดขึ้นไม่ได้
- 3 โดยปรมาตม์ บุญกุลก็เป็น อนัตตา หรือ ศูนย์ตา การที่ ไม่ยึดถือบุญกุศลนั้นแล จึงนับว่าเป็นบุญกุศลโดยแท้ เพราะเป็นบุญกุศลชนิด วิวัฏฏะ
- 4 เมื่อครั้ง พระศาสดาเรายังเสวยพระชาติเป็น โพธิสัตว์ ในชาติหนึ่งเกิดเป็น ดาบส ชื่อ สุเมธ ได้ทอดองค์ลงต่ำสะพานไปในลุ่มเลน พร้อมทั้งสยายเกศปกคลุมสถานสกปรกนั้น เพื่อพระที่บังกรพุทธเจ้า และพระอรหันต์สาวก เสด็จผ่าน สุเมธดาบส ได้ตั้งความปรารถนา พระโพธิญาณ ในขณะที่พระที่บังกรพุทธเจ้า เสด็จเหยียบบนร่างกายของตน และได้รับพุทธพยากรณ์ว่า จะได้ตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้าในอนาคตกาล
- 5 ทั้งนี้เนื่องด้วยพระสูตรนี้แสดงเรื่อง ศูนย์ตา อันเป็นปรมาตม์สุดยอด ผู้ที่ยังมีความหลงใหลอยู่ เมื่อฟังแล้วก็เข้าใจ ว่าเป็น มิจฉาทิฏฐิ หรือเกิดความกลัวในความว่างเปล่าขึ้น ทั้งนี้โดยสุญชาติญาณแห่งภวตัณหา ของสัตว์ทั่วไป แม้จนพระทั้งพรหมชั้นสูง พากันคิดในความเป็น ความเป็น เมื่อมาฟังคารมปฏิเสธในพระสูตรนี้ จึงอาจเกิดความกลัวความระย่อ
- 6 ในชาดกกล่าวว่า เมื่อครั้งพระโพธิสัตว์ เสวยพระชาติเป็น กษานติวาทีดาบส (บาลีคือขันตีวาทีดาบส) ครั้งหนึ่งจาริกมาพักอยู่ในราชอุทยานของพระเจ้ากาลาปุ หรือกสิราชแห่งเมืองพารณสีวันดาบส

- 7 กล่าวคือ จะว่ามีสภาวะโดยตัวมันเองอยู่อย่างจริงแท้ ก็ถือว่าตกเป็นฝ่าย อัตถิตา ข้างสัสสตทัญญูไป จะว่าว่างเปล่า ไร้สาระเสียเลยทีเดียว เป็นการปฏิเสธต่อสมมติบัญญัติ ก็ถือว่าตกเป็นฝ่าย นัตถิตา ข้างนัตถิททัญญู ธรรมชาติของพระพุทธรองค์ ไม่เป็นทั้ง อัตถิตา หรือ นัตถิตา เพราะพระองค์แสดงโดย ปรมัตถนัย และโลกิยนัย ทั้ง มิ ให้ยึดถือ ทั้งในความมีอยู่ หรือไม่มีอยู่
- 8 ตอนนี้นำกล่าวถึง อานุภาพของการปฏิบัติพระสูตรนี้ ทำให้กุศลกรรมแต่ก่อน ซึ่งควรให้ผลในชาติต่อไป กลายเป็นย่นเวลาให้สั้น มาให้ผลในปัจจุบัน เพียงแค่ได้รับการดูหมิ่นจากผู้อื่นเท่านั้น
- 9 กล่าวคือ อาณิสสซึ่งกล่าวมาแต่ต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ถ้ากล่าวอธิบาย อาณิสสทั้งหมด จะเป็นการมโหฬารพันลึก เกรงผู้เข้าไม่ถึงจะไม่เชื่อ
- 10 คือ ผู้ที่จะทำหน้าที่เป็น พระโพธิสัตว์ ก็เป็นสภาพว่างเปล่าไร้ตัวตน แล้วจริยะธรรมอันเกิดจาก สภาพว่างเปล่า นั้น จักเป็นของมีอยู่ได้อย่างไร
- 11 ขณะจิตในอดีต กลับไปแล้ว วอดวายไปแล้ว จึงไม่มีอยู่ ขณะจิตในอนาคตเล่า ก็ยังไม่เกิดขึ้น ไม่มีอยู่อีก ส่วนขณะจิตในปัจจุบัน กำลังแปรไป ไม่คงที่ อนึ่งเพราะอาศัย อดีตกับอนาคต จึงมีปัจจุบัน ก็เมื่ออดีตไม่มีสภาวะ อนาคตก็ไม่มีสภาวะ ปัจจุบันจึงหมดความหมายไปด้วย
- 12 กล่าวคือ บุญกุศลที่แท้จริงนั้น เป็นศูนย์ตา ซึ่งเป็นฝ่าย วัฏฏคามินี ถ้ายังมีความยึดถืออยู่ ก็เป็น บุญกุศลชนิดฝ่าย วัฏฏคามินี
- 13 อรรถกถากล่าวว่า ผู้ที่สดับพระสูตรนี้ บังเกิดศรัทธาจิตขึ้น นับว่าเป็นสัตว์ประเภทพิเศษ ไม่เหมือน สรรพสัตว์ทั่วไป แต่ผู้นั้นก็ยังมิกิเลส ไม่บรรลุโพธิญาณ จึงสงเคราะห์อยู่ใน สรรพสัตว์
- 14 กล่าวคือ ยอมรับว่ามี สมมติบัญญัติตามโลกโวหาร ไม่ถือมั่นแต่ปรมาณ้อย่างเดียว เพราะการถือมั่นอย่างนั้น เป็นลักษณะของฝ่าย อุจเฉททัญญู
- 15 แปลตามอักษรจันว่า สำเร็จความอดทน โดยอรรถหมายถึง ดวงปัญญา

16 อักษรจีนเขียนคำที่ให้ความหมายว่า รวมธรรมชาติหลายๆธรรมชาติเข้าไว้ เช่น ในร่างกายของคน ก็รวมประกอบด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ อากาศ วิญญาณ ผู้ที่จะเห็นแจ้งในสรรพธรรม ว่าเป็น อนัตตา ต้องทำลาย มนัสสัญญา ดังกล่าวนี้

17 ความหมายตามอักษรจีนแปลว่า ธรรมชาติ แต่ในที่นี้ โดยอรรถหมายถึง ความไม่ยึดถือสภาวะที่มีอยู่ โดยตัวมันเอง